

Pauli Paakkola

OSAKEOMISTUKSISTA POIKKEAVAN SVOP-VAROJENJAON VEROTUS

Johtamisen ja talouden tiedekunta

Pro gradu

Huhtikuu 2026

TIIVISTELMÄ

Pauli Paakkola: Osakeomistuksista poikkeavan SVOP-varojenjaon verotus
Pro gradu
Tampereen yliopisto
Kauppatieteiden tutkinto-ohjelma, vero-oikeus
Huhtikuu 2026

Julkisesti noteeraamattomien osakeyhtiöiden minimiosakepääomavaatimuksen poistuttua sijoitukset niin sanottuun sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP-rahasto) ovat yleistyneet. Näin ollen myös rahaston varojenjaon verotuskysymykset ovat tulleet yhä kiinnostavammiksi. Varojenjaon verotussääntelyyn on otettu ensisijaiseksi lähestymistavaksi kohtelu osinkotulona saajan verotuksessa. Kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä varojenjako voidaan kohdella saajan verotuksessa luovutusvoittoverotuksen tavoin, jolloin osa kohdeyhtiön osakkeiden hankintamenosta on vähennettävissä varojenjaon määrästä, ja täten varojenjako ei usein aiheuta välittömiä veroseuraamuksia saajalleen.

Sen sijaan SVOP-varojenjaon verotuksen kohdistamisesta oikealle verovelvolliselle ei ole säädetty erikseen lainsäädännössämme. Kohdistamisongelman ratkaisu on keskeistä erityisesti tilanteissa, joissa varojenjaosta on sovittu yhtiön osakkeiden omistusosuudesta poikkeavasti.

Tutkielma keskittyy ratkaisemaan SVOP-rahaston varojenjaon kohdistamisongelman tilanteessa, jossa varoja jaetaan SVOP-rahastosta osakeomistuksista poikkeavasti. Lisäksi tutkielmassa käsitellään muita ongelmakohtia SVOP-rahaston varojenjaon verotukseen liittyen. Tutkimusmenetelmänä käytetään oikeusdogmaattista eli lainopillista menetelmää. Menetelmän avulla tehdään tulkintakannanotto tutkittavan aiheen nykytilasta oikeuslähteiden antaman tiedon avulla. Tutkielman tärkeimmät lähteet ovat tuloverolain SVOP-rahaston varojenjaon verotusta koskevat säännökset, SVOP-rahaston varojenjaon verotusta käsittelevät korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuksien oikeustapaukset, aiheeseen liittyvä oikeuskirjallisuus ja asiantuntija-artikkelit sekä viranomaisten antamat ohjeistukset.

Tutkielmassa havaittiin, että SVOP-rahaston varojenjaon verotus on osin selkeää, mutta joissain tilanteissa lainsäädännölliset tarkennukset olisivat tarpeellisia verotuskohtelun selkiyttämiseksi. Ongelmakohtia havaittiin liittyen varojenjaon kohdistamistilanteisiin liittyen sekä varojenjaossa muodostuvan veronalaisen tulon laskentaan tilanteissa, joissa varojenjaon saaja on muu taho kuin kohdeyhtiön osakas.

Avainsanat: osakeyhtiö, osakeyhtiön varojenjako, SVOP-rahasto, SVOP-rahaston varojenjaon verotus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
- Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

ChatGPT 5.2

Käyttötarkoitus:

Yksittäisten lauserakenteiden selkeytys. Lähdeaineiston kartoittaminen.

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

SISÄLLYS

Lähdeluettelo.....	III
Oikeustapausluettelo.....	VIII
Lyhenteet.....	IX

1 JOHDANTO

1.1 Tutkittavasta aiheesta.....	1
1.2 Tutkittavan aiheen rajausta.....	2
1.3 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	3
1.4 Tutkimusmetodi ja lähteet.....	5

2 AIHEEN YHTIÖOIKEUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 SVOP-rahaston lyhyt historia.....	7
2.2 SVOP-sijoitus osakeyhtiön pääomarakenteessa.....	9
2.3 Vastikkeeton SVOP-sijoitus.....	12
2.4 Osakeyhtiön varojenjaosta.....	15

3 SVOP-RAHASTOSTA JAETTAVIEN VAROJEN VEROTUSKOHTELU

3.1 Pääsääntönä osinkoverotus.....	21
3.2 Luovutusvoittona verottamisen edellytykset.....	26
3.2.1 Varojenjaon saava taho.....	27
3.2.2 Pääomansijoituksen käsite.....	29
3.2.3 Määräajan laskennasta.....	31
3.2.4 Verohallinnolle annettava selvitys.....	32
3.3 Varojenjaossa saadun luovutusvoiton laskenta.....	33
3.3.1 Luovutusvoiton laskennasta yleisesti.....	33
3.3.2 Luovutusvoiton laskenta SVOP-varojenjaossa.....	35
3.4 Varojenjaon verotus sekarahastotilanteessa.....	37

4 OSAKEOMISTUKSISTA POIKKEAVAN SVOP-VAROJENJAON KOHDISTAMINEN VEROTUKSESSA

4.1 Tulon kohdistamisongelman ratkaisemisesta verotuksessa.....	39
4.2 Osinkotulon kohdistamisesta.....	41
4.3 SVOP-varojenjaon kohdistamisesta.....	46
4.3.1 Lähtökohdat kohdistamiselle.....	46
4.3.2 Osakeomistuksista poikkeava varojenjako.....	47
4.4 Sijoituksen korvamerkinnän ja yksilöinnin vaikutus verotuksen kohdistamiseen.....	50
4.5 Verohallinnon ohjeistuksesta.....	53

5 SVOP-VAROJENJAON VEROTUKSEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

5.1 Milloin SVOP-sijoitus on verotuksessa lahja.....	56
5.1.1 Yleistä.....	56
5.1.2 Lahjan yleiset tunnusmerkit verotuksessa.....	56
5.1.3 Lahja yhtiölle vai osakkaille?.....	59
5.1.4 Lähipiiritilanteet.....	60
5.1.5 Lahjan muotovaatimuksista.....	61
5.2 Muulle kuin osakkaalle tehtävän varojenjaon verotuksen ongelmakohdat.....	62

6 YHTEENVETO.....67

LÄHDELUETTELO

Aarnio 1989

Aarnio, Aulis: Laintulkinnan teoria: yleisen oikeustieteen oppikirja. WSOY 1989.

Aaltonen 2007

Aaltonen, Kari: Uuden osakeyhtiölain verokysymyksiä. Verotus 3/2007, s. 233–241.

Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho 2021

Airaksinen, Manne – Pulkkinen, Pekka – Rasinaho, Vesa: Osakeyhtiölaki I-II. Alma Media Finland Oy 2021.

Ala-Lahti 2025

Ala-Lahti, Anette: Tulon kohdistaminen verovelvolliselle: Tuloverojärjestelmän unohdettu peruskysymys. Tampereen yliopisto 2025.

Ala-Lahti-Kataja 2020

Ala-Lahti-Kataja, Anette: Lähtökohtaisista osakeoikeuksista poikkeavasti sekä muulle kuin osakkeenomistajalle jaetun osingon kohdistaminen verotuksessa. Verotus-lehden väitöskirja-artikkeli 2020. Viitattu 10.4.2026. <https://verotus-lehti.fi/slides/slide/lahtokohtaisista-osakeoikeuksista-poikkeavasti-seka-muulle-kuin-osakkeenomistajalle-jaetun-osingon-kohdistaminen-verotuksessa-9>

Andersson – Linnakangas – Frände 2016

Andersson, Edward – Linnakangas, Esko – Frände, Joakim: Tuloverotus. Talentum 2016.

Andersson 2014

Andersson, Edward: Elinkeinoverolain kommentaari. Talentum 2014.

Blomqvist – Malmivaara 2016

Blomqvist, Aki – Malmivaara, Tero: Osakeyhtiön varojenjako ja verotus. Alma Talent Oy 2016.

Hirvonen 2011

Hirvonen, Ari: Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan. Helsingin yliopisto 2011.

Keskitalo 2021

Keskitalo, Kristian: Vapaan oman pääoman rahastosijoituksen suunnattu palauttaminen. Liikejuridiikka 3/2021, s. 8–24.

Kyläkallio – Ojala 2024

Kyläkallio, Kalle – Ojala, Markku: Ehdollinen osakevastikkeeton SVOP-sijoitus vero- ja yhtiöoikeudessa. Tilisanomat 4.3.2024. Viitattu 10.4.2026. <https://tilisanomat.fi/verotus/ehdollinen-osakevastikkeeton-svop-sijoitus-vero-ja-yhtiooikeudessa>

Immonen – Nuolimaa 2017

Immonen Raimo – Nuolimaa, Risto: Osakeyhtiöoikeuden perusteet. Alma Talent Oy 2017.

Immonen – Ossa – Villa 2014

Immonen, Raimo – Ossa, Jaakko – Villa, Seppo: Osakeyhtiön pääoman hallinta. Alma Talent Oy 2014.

Järvenoja 2017

Järvenoja, Markku: Pääomanpalautuksen verotus yritysjärjestelyn jälkeen. Verotus 4/2017, s. 393–404.

Järvenoja 2012

Järvenoja, Markku: Osinko-oikeuden lahjoitus tai pidätys ja osinkotulon verotus. Verotus 5/2012, s. 516–523.

Mattila 2017

Mattila, Pauli K: Osakeyhtiön tehtävien sijoitusten verokohtelu. Verotus 1/2017, s. 5–18.

Myrsky 2013

Myrsky, Matti: Millainen on hyvä verojärjestelmä? Verotus 2/2013, s. 131–144.

Mähönen – Villa 2013

Mähönen, Jukka – Villa, Seppo: Osakeyhtiöoikeus käytännössä. Sanoma Pro 2013.

Mähönen – Villa 2020

Mähönen, Jukka – Villa, Seppo: Osakeyhtiö. II, Pääomarakenne ja rahoitus. Alma Talent Oy 2020.

Niskakangas – Knuutinen 2025

Niskakangas, Heikki – Knuutinen, Reijo: Henkilöverotus. Alma Media Finland Oy 2025.

Nykänen 2024 a

Nykänen, Pekka: Palautusehtoisen SVOP-sijoituksen verokohtelu - osa 1. Verotus 5/2024. s. 529–539.

Nykänen 2024 b

Nykänen, Pekka: Palautusehtoisen SVOP-sijoituksen verokohtelu – osa 2. Verotus 1/2025 s. 16–24.

Nykänen 2020

Nykänen, Pekka: Verohallinnon ohjeet käytännön verotuksen ja vero-oikeudellisen tutkimuksen oikeuslähteenä. Verotus 5/2020. s. 619–629.

Nykänen – Nieminen 2021

Nykänen, Pekka – Nieminen, Martti: Tuloverolain kommentaari.. Jatkuvatäydenteinen teos, viimeisin päivitys 1.2.2025. Alma Talent Oy. www.verkkokirjahylly.almatalent.fi

Nykänen – Räbinä 2013

Nykänen, Pekka – Räbinä, Timo: Yksityishenkilön luovutusvoittojen verotus. Alma Insights 2013.

Ossa 2015

Ossa, Jaakko: Perintö- ja lahjaverotus. Alma Talent 2015.

Penttilä 2022

Penttilä, Seppo: Vapaan oman pääoman rahaston palautus (KHO 2022:53). Tilisanomat 2022. Viitattu 10.4.2026.
<https://tilisanomat.fi/yritysverotus/vapaan-oman-paaoman-rahaston-palautus-kho-202253>

Penttilä – Vahtera 2019

Penttilä, Seppo – Vahtera, Veikko: Yhteisö- ja vero-oikeudellisen sääntelyn yhteensovittaminen – tyypillisiä kollisiotilanteita ja niiden ratkaiseminen de lege ferenda, julkaisussa Penttilä, Seppo; Nykänen, Pekka; Nieminen, Martti: Parempaan yritysverotukseen. Edita 2019. s. 114–117.

Penttilä 2016

Penttilä, Seppo: Yritysjärjestelyt ja varojenjako vapaan oman pääoman rahastosta. Verotus 5/2016. s.452–464.

Puronen 2011

Puronen, Pertti: Perintö- ja lahjaverotus. Talentum. 2015.

Räbinä – Myllymäki – Myrsky 2019

Räbinä, Timo – Myllymäki, Janne – Myrsky, Matti: Henkilökohtaisen tulon verotus. Alma Talent 2019.

Sillanpää – Vahtera – Koski 2024

Sillanpää, Matti J. – Vahtera, Veikko – Koski, Pauli: Yhtiöoikeus. Alma Talent Oy 2024.

Tikka 1985

Tikka, Kari S.: Kuka on oikea verovelvollinen? – Ongelmia tulojen ja menojen kohdistamisessa. Vero-opintopäivät 1985, s. 21–30.

Vehkakoski 2019

Vehkakoski, Sakke: Palautusehtoinen osakevastikkeeton sijoitus verotuksessa. Julkaisussa Penttilä, Seppo, Nykänen, Pekka, Nieminen, Martti: Parempaan yritysverotukseen. Edita 2019. s. 182–206.

Verohallinto 2026

Verohallinto: Syventävä vero-ohje. Osinkotulojen verotus. VH/476/00.01.00/2026.

Verohallinto 2024

Verohallinto: Syventävä vero-ohje. Vapaan oman pääoman rahaston varojenjako verotuksessa. VH/7443/00.01.00/2024.

Verohallinto 2007

Verohallinto: Syventävä vero-ohje. Uuden osakeyhtiölain vaikutuksia verotukseen. 206/345/2007.

Villa 2010

Villa, Seppo: SVOP-sijoituksen jakaminen – varojen jakamista vai pääoman palautusta? Defensor Legis 4/2010, s. 336–355.

Villa 2008

Villa, Seppo: Erilajiset osakkeet verotuksessa. Oikeustieto 1/2008, s. 5–9.

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein hallinto-oikeus

KHO 2022:53

KHO 2020:23

KHO 2017:55

KHO 2016:104

KHO 2016:103

KHO 1990 taltio 3642

KHO 1987 B 631

KHO 1986 II 547

KHO 1983 taltio 2492

KHO 1981 taltio 1741

KHO 1980 II 623

Hallinto-oikeudet

Helsingin HAO 07.08.2017 17/0685/3

LYHENTEET

ArVL

EVL

HAO

KHO

MVL

OYL

SVOP-rahasto

TVL

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa

Laki elinkeinotulon verottamisesta

Hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Maatilatalouden tuloverolaki

Osakeyhtiölaki

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Tuloverolaki

1 JOHDANTO

1.1 Tutkittavasta aiheesta

Osakeyhtiölain uudistamisen yhteydessä syntynyt osakeyhtiön rahoittamisen muoto, sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (jatkossa myös SVOP-rahasto) ja erityisesti tällaisesta rahastosta tapahtuvan varojenjaon verotuskohtelu on tämän tutkielman aiheena. Erityisesti julkisesti noteeraamattomien osakeyhtiöiden osakepääoman vähimmäisvaatimuksen poistuttua, vapaaseen omaan pääomaan tehtävät rahastosijoitukset ovat tulleet yhä suosittumaksi vaihtoehdoksi rahoittaa osakeyhtiöitä. Tämän seurauksena rahastoihin tehtyjen sijoitusten palauttamisen verokysymykset ovat nousseet tärkeään asemaan erityisesti harvaan omistettujen yhtiöiden ja niiden yhtiöiden osakkaiden verotuksessa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotusta koskeva sääntely tuli voimaan vuonna 2014, joskin sääntelyn voidaan jälkikäteen tarkasteltuna todeta olevan varsin yleisluontoista, sillä verotuskohtelun selvittämiseen on vaadittu useampaa korkeimman hallinto-oikeuden kannanottoa sääntelyn jälkeisinä vuosina. Tuorein vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotusta koskeva ratkaisu on tätä kirjoittaessa vuodelta 2022.

Edelleen niin sanotun osakeomistuksista poikkeavan varojenjaon verotuksesta ei ole säädetty erikseen lainsäädännössämme. Tämänhetkinen aiheeseen liittyvä Verohallinnon ohjeistus näyttäisi pohjautuvan vastaavien osingonjakotilanteiden yhteydessä muodostuneisiin verotusperiaatteisiin. Tilanteen voidaan nähdä olevan epäselvä oikeudellisessa mielessä, sillä edes osakeomistuksista poikkeavan osingonjaon verotuksesta ei ole säädetty verolaeissamme. Osakeomistuksista poikkeava vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotuskohtelu pohjautuu siis tällä hetkellä lähinnä vakiintuneeseen verotuskäytäntöön. Tätä voidaan pitää oikeusjärjestelmämme kannalta

ongelmallisena, sillä verotuksen tulee perustuslain (731/1999) 81.1 §:n nojalla perustua lakiin.

1.2 Tutkittavan aiheen raja

Tutkielmassa käsitellään julkisesti noteeraamattoman osakeyhtiön vapaan oman pääoman rahastosta saatua varojenjako

Julkisesti noteeratusta eli niin sanotusta pörssilistatusta osakeyhtiöstä saatu varojenjako on verotuksessa aina osinkoa tuloverolain (jatkoksa TVL, 30.12.1992/1535) 33 a §:n 3 momentin mukaisesti, joten sen tutkimiseen ei liity samanlaista mielenkiintoa kuin noteeraamattomilla yhtiöillä, joiden tapauksessa varojenjaon verotus vaihtelee niin sanotun luovutusvoiton verotuskäsittelyn ja osinkoverotuksen välillä.

Tutkielmassa käsitellään ensisijaisesti luonnollisen henkilön saamaa varojenjako

mutta sivutaan myös kuolinpesän saaman varojenjaon verotusta. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän saadessa osinkotuloa aina jokin osa tulosta on veronalaista, minkä vuoksi rajanveto SVOP-rahastosta tehtävän varojenjaon osinkona ja luovutuksena verottamisen välillä on näissä tilanteissa kiinnostava. Tutkielmassa sivutaan myös yhtiötason verotusta soveltuv

osin.

Tutkielmassa käsitellään vapaan oman pääoman rahaston varojenjako niissä tilanteissa, kun varojenjako verotetaan tuloverolain mukaan. Luonnollisilla henkilöillä osakkeet kuuluvat lähtökohtaisesti TVL-tulolähteeseen, jolloin niiden perusteella saatu varojenjako verotetaan tuloverolain mukaan. Osakkeet voivat kuulua myös elinkeinotoiminnan tai maatalouden tulolähteeseen, jos osakkeita käytetään pääasiassa tai yksinomaan niissä toiminnoissa. Näitä tilanteita ei kuitenkaan käsitellä tässä tutkielmassa, vaan tutkimus on rajattu nimenomaan tuloverolain mukaan verotettavan varojenjaon tutkimiseen. On kuitenkin todettava, että tuloverolain mukaisia verotusperiaatteita voidaan hyödyntää melko pitkälle myös maatalouden tuloverolain

(jatkossa MVL) sekä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (jatkossa EVL) mukaisesti verotustilanteisiin. MVL:n ja EVL:n vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotusta koskevat lainkohdat ovat pitkälti samansisältöisiä kuin tuloverolain vastaava, mutta tulolähteiden välillä on eroja esimerkiksi osinkojen ja luovutusvoiton verotukseen sekä tulon jaksottamiseen liittyen.

1.3 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotuksessa tulee ratkaista verotuskäsittelyn lisäksi myös se, kenen hyväksi varojenjako tehdään. Osakeyhtiölain (jatkossa OYL, 624/2006) 13:6.4 §:n mukaan osakkaiden yksimielisellä päätöksellä yhtiön vapaata omaa pääomaa voidaan jakaa myös osakeomistuksesta poikkeavalla tavalla. Esimerkiksi kolmen osakkaan yhtiössä voidaan tehdä päätös varojenjaosta SVOP-rahastosta, jonka mukaan varojenjako menee kokonaisuudessaan yhdelle osakkaalle. Tällaisten tapausten verotuksessa joudutaan pohtimaan, luopuvatko muut osakkaat heille kuuluvasta tulosta yhden osakkaan hyväksi vai voidaanko varojenjako pitää pääomanpalautuksena varoja saaneelle osakkaalle.

Verotuskäytännössä osakeomistuksista poikkeavaan osingonjakoon on suhtauduttu siten, että osakkaan katsotaan luopuvan hänelle kuuluvasta osinkotulosta ja antavan osingon suuruisen lahjan osinkoa saaneelle. Tällöin osingosta verotetaan sitä, jolle sen katsotaan kuuluvan (esimerkiksi yhtiöjärjestyksen perusteella) ja lahjasta sitä, jolle osinko tosiasiaa maksetaan.¹ On kuitenkin huomattava, että osinko ja SVOP-varojenjako ovat toisistaan erillisiä tulotyyppisiä, joiden verotus ratkaistaan eri lainkohtien perusteella. Siten osinkotulon verotukseen pohjautuvat tulkinnat SVOP-varojenjaon verotuksesta eivät välttämättä aina ole suoraan sovellettavissa SVOP-varojenjaon verotukseen.

---

¹ Verohallinto 2026 luku 5.3.

Tutkielmassa tutkitaan sitä, miten voimassa oleva SVOP-varojenjako koskeva verolainsäädäntö soveltuu tilanteeseen, jossa varoja jaetaan SVOP-rahastosta osakeomistuksista poikkeavalla tavalla. Kiinnostavaa on, luoko osakeomistuksista poikkeava varojenjako jonkin esteen luovutusvoittoverotusta koskevien edellytysten täyttymiselle ja missä laajuudessa ja millaisilla toimilla verovelvollinen itse voi vaikuttaa varojenjaon verotuskäsittelyyn.

Tutkielman tarkoituksena on selvittää, miten osakeomistuksista poikkeavaa vapaan oman pääoman rahastosta tehtyä varojenjakoja verotetaan sekä selvittää, millaisilla toimilla voidaan mahdollisesti vaikuttaa varojenjaon verotuskohteluun. Tutkielma etsii vastausta seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

Miten osakeomistuksista poikkeava sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston varojenjako kohdistetaan verotuksessa?

Millaisia muita ongelmakohtia osakeomistuksista poikkeavaan vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotukseen mahdollisesti liittyy?

Varojenjaon kohdistaminen on keskeinen kysymys varojenjaossa muodostuvien veroseuraamusten kannalta. Jos varojenjako sovelletaan niin sanottuja suosivan varojenjaon periaatteita, muiden osakkaiden katsotaan luopuvan varojenjaossa omasta osuudestaan varojenjaon kohteena olevaan tuloon. Varojenjaon kohdistuessa ainoastaan yhdelle saajalle, on mahdollista, että tilanteesta ei aiheudu lainkaan välittömiä veroseuraamuksia.

1.4 Tutkimusmetodi ja lähteet

Tutkimusmenetelmänä käytetään lainoppia. Lainopin tehtävänä on voimassa olevan oikeuden tulkinta ja systematisointi.² Lainopin avulla pyritään muodostamaan selkeä kuva osakeomistuksista poikkeavan vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotuksen tämänhetkisestä oikeustilasta. Oikeustilan selkeytys on usein tarpeellista, sillä varojenjaon verosääntely ja verolainsäädäntö yleisestikin saatetaan kokea monimutkaiseksi.

Lainopillisen tutkimuksen tärkeä työkalu on oikeuslähdeoppi, jonka avulla voidaan muodostaa keskinäinen hierarkia eri oikeuslähteille. Oikeuslähteet muodostavatkin perustan lainopilliselle tulkinnalle.³ Oikeuslähteet voidaan jakaa niiden luonteen mukaan vahvasti velvoittaviin, heikosti velvoittaviin ja sallittuihin oikeuslähteisiin.⁴ Vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä on oikeuslähdeopin mukaan pidettävä tulkinnassa ensisijaisina suhteessa heikosti velvoittaviin oikeuslähteisiin, jotka kuitenkin ovat vahvemmassa asemassa kuin sallitut oikeuslähteet.

Tutkielman keskeisenä lähteenä on tuloverolain 45 a §, jossa säännellään SVOP-varojenjaon verottamisesta luovutuksena, sekä yleiset tulon kohdistamiseen liittyvät TVL 9.1 § ja 29.1 §. Lait ovat oikeuslähteenä vahvasti velvoittavia, joten niitä tulee tulkita ensisijaisesti muuhun lähdeaineistoon nähden. Mainitut tulon kohdistamiseen liittyvät lainkohdat ovat kuitenkin luonteeltaan varsin yleisluontoisia, joten yksinään niiden perusteella on vaikea tehdä pitkälle meneviä tulkintoja.

Heikosti velvoittavista oikeuslähteistä tärkeitä ovat varojenjaon verotuskäsittelyn lainsäädännön uudistamista edeltänyt hallituksen esitys HE 185/2013 ja SVOP-

---

² Hirvonen 2011, s.24.

³ Hirvonen 2011, s. 41.

⁴ Aarnio 1989, s. 220–221.

varojenjaon verotuskäsittelyä koskevat korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut. Keskeisiä tutkielman aiheeseen liittyviä ratkaisuja ovat erityisesti seuraavat:

KHO 2022:53, jossa KHO otti kantaa niin sanotun sekarahaston verotukseen sekä tarkensi luovutusvoittoverotuksen edellytyksenä olevan 10 vuoden aikarajan laskennasta.

KHO 2017:55, jossa KHO otti kantaa luovutusvoittoverotuksen edellytyksenä olevan pääomansijoituksen käsitteestä.

KHO 2016:103, jossa KHO otti kantaa luovutusvoittoverotuksen edellytyksenä olevan pääomansijoituksen käsitteestä.

KHO 2016:104, jossa KHO otti kantaa ”korvamerkityn” SVOP-sijoituksen kuulumisesta lahjaverotuksen perusteeseen.

Lähteinä käytetään myös aiheeseen liittyvää oikeuskirjallisuutta sekä viranomaisten aiheeseen liittyviä kannanottoja, kuten Verohallinnon syventäviä vero-ohjeita. Verohallinnon ohjeiden osalta on kuitenkin syytä huomata, että vaikka niiden painoarvoa voidaan käytännön verotustyössä pitää merkittävänä, lopulta ne ovat nimenomaan Verohallinnon näkemyksiä voimassa olevasta verolainsäädännöstä. Oikeuslähdeopin kannalta niitä on pidettävä niin sanottuina sallittuina oikeuslähteinä, joten verotuskysymysten ratkaisu tulisi ensisijaisesti tehdä muiden oikeuslähteiden avulla.⁵

Tutkielma on luonteeltaan kansalliseen lainsäädäntöömme ja oikeuskäytäntöön perustuva. Aiheena vapaan oman pääoman rahasto on kansallisen yhtiölainsäädäntömme tuotos. Tietyissä tilanteissa vapaan oman pääoman rahaston varojenjaossa voi kuitenkin syntyä myös mielenkiintoisia kansainvälisen verotuksen tilanteita, joskin nämä tilanteet on rajattu tämän tutkielman ulkopuolelle.

---

⁵ Nykänen 2020, s. 619 ja 626.

2 AIHEEN YHTIÖOIKEUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 SVOP-rahaston lyhyt historia

Nykyinen osakeyhtiölaki tuli voimaan vuonna 2006. Lakimuutoksella pyrittiin joustavaan ja kilpailukykyiseen yhtiölainsäädäntöön yhtiön sidosryhmien asemaa unohtamatta.⁶

Lisäksi yhtenä tavoitteena oli yhtiöiden toimintaedellytysten parantaminen esimerkiksi yhtiön osakkeen nimellis arvottomuuden avulla. Nimellis arvottomuudessa on kyse siitä, että yksittäisen osakkeen ja osakepääoman välinen kytkös katkaistiin⁷ ja osakkeen vertailuarvon laskentaperusteeksi otettiin yhtiön nettovarallisuus.⁸ Nimellis arvoton pääomajärjestelmä teki mahdolliseksi niin vastikkeelliset kuin vastikkeettomatkin sijoitukset sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP-rahasto).⁹

Nimellis arvottomuudella selkiytettiin merkittävästi yhtiön osakkeen kirjanpidollista ja verotuksellista käsittelyä. Aiemman lainsäädännön mukaiset osakkeen nimellisarvo, kirjanpidollinen vasta-arvo ja tase-erä ylikurssirahasto saattoivat muodostaa varsin monimutkaisen kokonaisuuden yhtiön osakkaalle tai muulle yhtiön parissa toimivalle taholle. Nimellisarvo ei myöskään edustanut tosiasiallista osakkeen käypää arvoa eikä osakkeen sen omistajalle tuomia oikeuksia ja se aiheuttikin epäselvyyksiä osakkeen arvostamiseen liittyen.¹⁰

Uuden osakeyhtiölain yhteydessä yhtiön oman pääoman eriin lisätty SVOP-rahasto loi uudenlaisia vapaan oman pääoman kerryttämisen mahdollisuuksia.¹¹ Nyt yhtiön osakas

---

⁶ HE 109/2005, luku 2.1.

⁷ Mähönen, Villa 2020, s. 6.

⁸ Aaltonen 2007, s. 233.

⁹ Keskitalo 2021, s. 9.

¹⁰ HE 109/2005, luku 2.1.

¹¹ Mähönen, Villa 2020, s. 6.

tai muu taho pystyi tekemään sijoituksia joustavasti yhtiön vapaaseen omaan pääomaan. Nämä mahdollisuudet edelleen loivat mahdolliseksi uudenlaisen varojenjaon muodon, eli SVOP-rahastosta tehtävän varojenjaon. Varojenjaon verotuksesta ei säädetty vielä yhtiöoikeudellisen lainsäädännön muuttuessa.

SVOP-rahaston varojenjako koskevat verosäännökset tulivat voimaan vasta 2014, mutta jo ennen sitä oli ehtinyt kehittyä periaatteita SVOP-rahaston varojenjaon saajan verotukselle. Ennen aiheen nimenomaista sääntelyä varoja jakavan yhtiön tuli verotuksessa selvittää, onko rahastosta jaettavissa varoissa kyse sijoitetun pääoman palauttamisesta vai yhtiöön kertyneen voiton jakamisesta. Verotus toimitettiin voittovarojen osalta osinkoverotuksena ja sijoituksen palauttamisen osalta verovapaana pääomanpalautuksena, joka tosin vähensi varojenjaon saajatahon omistamien osakkeiden hankintamenoa.¹²

Voimassa olevat SVOP-varojenjaon verosäännökset pohjautuvat pitkälti näille verotusperiaatteille. Nykylainsäädännössä korostuu samalla tavoin verovelvollisen selvittämisvelvollisuus varojenjaon kohteena olevista varoista. Lisäksi nykytilan mukainen hankintameno vähentäminen niin sanotulla euro eurosta -periaatteella on täysin vastaava kuin Verohallinnon muodostamissa verotusperiaatteissa on kuvattu. Ainoana erona voisi pitää nykysäännösten vahvaa osinko-olettamaa, jonka mukaan varojenjako katsotaan sen saajan verotuksessa lähtökohtaisesti osingoksi. Toisaalta on mahdollista, että veroviranomaisen tulkinta on ollut vastaavanlainen jo ennen säännösten voimaantuloa, joskin asiaa ei ole kirjallisessa ohjeessa niin selkeästi esitetty.¹³

Vaikka SVOP-rahastoa koskevat säännökset ovat olleet osa yhtiöoikeudellista ja vero-oikeudellista lainsäädäntöämme jo tovin, on sieltä jaettavien varojen verotuskäsittely vielä joissain tilanteissa epäselvä. Sen osoittaa muun muassa se, että Korkein hallinto-

---

¹² Verohallinto 2007, luku Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tapahtuvan varojenjaon verotus.

¹³ Ks. Verohallinto 2007, Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta tapahtuvan varojenjaon verotusta käsittelevä luku ei painota osinkokäsittelyn ensisijaisuutta, vaan enemmänkin korostaa yhtiön selvittämisvelvollisuutta asiassa.

oikeus on ratkaissut useita SVOP-rahastoon liittyvien tilanteiden verotuskohtelua koskevia tapauksia vuosina 2016–2022. Epäselvyyttä on aiheuttanut TVL 45 a §:n luovutusvoittoverotuksen edellytysten tulkinta, mutta myös ”korvamerkityn” SVOP-rahastosijoituksen lukeminen yhtiön varoihin.¹⁴

Lisäksi erinäiset tahot, kuten Verohallinto ja kirjanpitolautakunta ovat antaneet SVOP-rahastoon liittyen vastikään omia ohjeistuksiaan. Aiheen epäselvä oikeustila käy ilmi Verohallinnon Vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotusohjeen verrattain tiheästä päivitystahdistista: ohjetta on tarkennettu joiltakin osin joka vuosi 2020–2024, mikä kertoo joko ilmiön monitahoisuudesta tai siitä, ettei tilanteiden verotuskohtelu ole täysin selvä edes viranomaiselle itselleen.

2.2 SVOP-sijoitus osakeyhtiön pääomarakenteessa

2.2.1 SVOP-rahastoon tehtävät kirjaukset

Osakeyhtiötä voidaan rahoittaa eri tavoin. Osakkeenomistajat ja toisaalta myös muut tahot voivat tehdä yhtiöön sijoituksia eri ehdoin. Oman pääoman lisäksi yhtiö voi hankkia rahoitusta myös vieraan pääoman ehtoisesti. Keskeinen ero oman ja vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen välillä on ero niiden takaisinmaksuvelvollisuudessa: oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin liittyy tyypillisesti riski sijoituksen menettämisestä, kun taas vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset on yhtiön lähtökohtaisesti maksettava takaisin.¹⁵

Osakeyhtiön oma pääoma jakautuu edelleen sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan OYL 8:1 §:n mukaisesti. Keskeinen ero oman pääoman lajien välillä on niiden palautusmenettelyssä: Sidottua omaa pääomaa ei joko voida ollenkaan palauttaa

---

¹⁴ Ks. Esimerkiksi KHO 2016:103, KHO 2016:104, KHO 2022:53

¹⁵ Immonen – Nuolimaa 2017, s. 60.

osakkaille tai voidaan palauttaa vasta velkojiensuojamenettelyn jälkeen, kun taas vapaata omaa pääomaa voidaan jakaa vapaammin ja ilman velkojien hyväksyntää.¹⁶ Täten vapaan oman pääoman ehtoinen sijoitus voidaan mieltää sijoituksen tekijän kannalta houkuttelevammaksi; sijoitetut varat saadaan nopeammin muuhun käyttöön, jos tällainen tarve ilmenee.

SVOP-rahasto on osakeyhtiön vapaaseen omaan pääomaan kuuluva rahasto. Osakeyhtiölain (21.7.2006/624, OYL) 8:2 §:n mukaan SVOP-rahastoon merkitään esimerkiksi yhtiön osakkeista saatu merkintähinta tai muu oman pääoman ehtoinen sijoitus. Käytännössä sijoitus voidaan siis kirjata SVOP-rahastoon, kunhan se on omaa pääomaa. Rahastoon merkittävien erien lain mukainen määrittely on siis melko yleisluontoinen ja myös käytännössä SVOP-rahastoon merkittävien erien kirjo on varsin monipuolinen. OYL 8:2 §:n mukaisia *muuta oman pääoman ehtoisia sijoituksia* voivat olla esimerkiksi optio- tai muista vastaavista oikeuksista saatu merkintähinta OYL 10:3.3 §:n mukaisesti sekä yritysjärjestelyn yhteydessä saatu oman pääoman lisäys.¹⁷

SVOP-rahastosijoitus voidaan tehdä myös konvertoimalla vieraan pääoman ehtoinen sijoitus SVOP-rahastoon.¹⁸ Tällöin velkojatalolle kuuluva saaminen muuttuu yhtiöön tehdyksi sijoitukseksi, jonka tekijä voi sijoituksen tehdessään saada erinäisiä oikeuksia yhtiössä. Konvertoitu vieraan pääoman erä voi olla ollut OYL 12:1 §:n mukainen pääomalaina tai muu vieraan pääoman erä, kuten velka rahoituslaitokselta.

Toisaalta SVOP-rahastoon voidaan siirtää myös yhtiön voittovaroja.¹⁹ Näissä tilanteissa on kuitenkin huomioitava, että SVOP-rahastosta tehtävä varojenjako on aina varojenjaon saajan verotuksessa osinkoa, jos jaettavat varat ovat alun perin yhtiön voittovaroja. Niin sanotulla rahastosiirrolla ei täten voida välttyä osingon veroseuraamuksilta.

---

¹⁶ Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho 2021, II OSA – 8 luku Oma pääomaa koskevat pääperiaatteet.

¹⁷ Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho 2021, II OSA - 8 luku 2 §.

¹⁸ Blomqvist – Malmivaara 2016, s. 58–59.

¹⁹ Villa 2010, s. 343.

Yhteenvetona voidaan siis todeta, että SVOP-rahastoon voidaan kirjata hyvin monenlaisia eriä eri alkuperistä. SVOP-rahaston onkin kuvailtu olevan kuin Rooma, jonne lähes kaikki tiet johtavat.²⁰ Tämä tekee SVOP-sijoituksen varojenjaosta kiinnostavan myös verotuksellisesti: yhtäältä vero-oikeudellisten säännösten tulisi olla mahdollisimman johdonmukaiset tietyn tulotyypin verotuksessa, mutta toisaalta johtaa nimenomaan tulon eikä pääoman palautuksen verottamiseen. Rahastoerien vaihtelevien taloudellisten luonteiden takia SVOP-rahastosta tehtävän varojenjaon verotus vaatii usein tilannekohtaista perehtymistä.

2.2.2 Miksi SVOP-rahasto?

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen eri vaihtoehtoista SVOP-rahastoon tehtävä sijoitus on käyttökelpoinen vaihtoehto yhtiön rahoittamiseen. Seuraavissa käydään läpi seikkoja, jotka voidaan nähdä SVOP-rahaston eduiksi suhteessa esimerkiksi osakepääomaan tehtävään sijoitukseen tai yhtiölle annettavaan pääomalainaan.

Julkisesti noteeraamattomien osakeyhtiöiden minimiosakepääomavaatimuksen poistuttua on yleistä, että yhtiöön perustettaessa sijoitettava oma pääoma kirjataan kokonaisuudessaan SVOP-rahastoon. SVOP-rahastosijoituksen hyötyinä voidaan pitää ensinnäkin sen joustavuutta. Kuten edellä todettiin, SVOP-rahastosta voidaan jakaa varoja ilman velkojensuojamenettelyä. Täten se on sijoituksen kirjaamispaikkana esimerkiksi osakepääomaa houkuttelevampi, sillä sidottuun omaan pääomaan kuuluvana eränä osakepääoman alentamisen toteuttamiseen vaaditaan OYL 14:2 §:n mukainen velkojensuojamenettely, joka vaatii yhtiöltä erinäisiä viranomaisilmoituksia ja jonka ajallinen kesto on vähintään kuukausi OYL 14:5 §:n mukaisesti.

---

²⁰ Mattila 2017, s. 12.

Lisäksi SVOP-sijoituksella on vaikutusta yhtiön osakkeenomistajan saaman osingon verokohteluun. SVOP-rahastosijoitus on varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (ArVL, 22.12.2005/1142) 2.2 §:n mukaista omaisuutta sijoituksen vastaanottaneelle yhtiölle ja täten se otetaan huomioon määritettäessä osakkeen matemaattista arvoa. Julkisesti noteeraamattoman osakeyhtiön jakama osinkotulo on matalasti verotettua niin sanottua pääomatulo-osinkoa osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 8 % tuottoon saakka TVL 33 b §:n mukaisesti, joten SVOP-rahastosijoituksella voidaan kasvattaa osakkeen matemaattista arvoa ja täten suurentaa pääomatulo-osinkona verotettavan voitonjaon määrää.

SVOP-rahastosijoituksen etuna voidaan nähdä myös se seikka, että se parantaa yhtiön pääomarakennetta. Koska SVOP-rahastosijoitus on osa yhtiön omaa pääomaa, se parantaa oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta eli tekee yhtiöstä vakavaraisemman. Vakavarainen yhtiö suoriutuu yleensä velvoitteistaan paremmin, millä voi olla konkreettista vaikutusta yhtiön toiminnan kannattavuuteen ja eri sidosryhmien yhtiöstä muodostamaan mielikuvaan. SVOP-rahaston etuna voidaan nähdä lisäksi sen monipuolisuuden. SVOP-rahastosta voidaan esimerkiksi jakaa varoja osakkeenomistajille ja muillekin tahoille. Toisaalta SVOP-rahastoon kirjattuja varoja voidaan käyttää yhtiön tappioiden kattamiseen, kuten muutakin vapaata omaa pääomaa.

2.3 Vastikkeeton SVOP-sijoitus

On yleistä, että oman pääoman ehtoisen sijoituksen tekijä saa vastineen tehdessään sijoituksen osakeyhtiöön, tyypillisesti kyseisen yhtiön osakkeita.²¹ Osakkeiden vastaanottamisen yhteydessä sijoituksen tekijälle tyypillisesti syntyy velvollisuuksia ja oikeuksia yhtiötä kohtaan, kuten oikeus yhtiön jakamaan voittoon ja äänioikeus yhtiökokouksessa. Toisaalta osakkeet hankkinut taho voi myöhemmin luovuttaa osakkeensa, jolloin oikeudet lähtökohtaisesti siirtyvät osakkeiden uudelle omistajalle.

---

²¹ Mähönen – Villa 2013, s. 145.

SVOP-rahastoon voidaan kuitenkin tehdä sijoituksia vastikkeellisen sijoituksen lisäksi myös vastikkeetta.²² Vastikkeeton sijoitus saatetaan tehdä esimerkiksi yhtiön pääomarakenteen vahvistamiseksi. Sijoituksen tekijälle ei lähtökohtaisesti ole rajoituksia, joten se voi olla esimerkiksi yhtiön osakas tai osakkaan lähipiiriin kuuluva taho.²³ Toisin kuin vastikkeellinen sijoitus, vastikkeettoman sijoituksen tapauksessa sijoituksen tekijä ei lähtökohtaisesti saa oikeuksia yhtiötä kohtaan sijoituksen tehdessään.

Edelleen voidaan kuitenkin argumentoida, että nimellisesti vastikkeeton sijoitus voi todellisuudessa olla myös vastikkeellinen. Vastikkeeton sijoitus voidaan tehdä esimerkiksi liikesuhteiden edistämiseksi²⁴, jolloin sijoituksen luonteeseen voisi ajatella liittyvän jonkinlaista vastikkeellisuutta. Selvyyden vuoksi on kuitenkin todettava, että tässä tutkielmassa tarkasteltava vastikkeettoman sijoituksen käsite koskee nimenomaan niitä sijoituksia, joiden vastikkeeksi sijoituksen tekevä taho ei saa kohdeyhtiön osakkeita eikä muutakaan vastiketta.

Vastikkeettoman SVOP-rahastosijoituksen palautushetkellä tullaan usein tilanteeseen, jossa osakkaiden tahtotila on jakaa yhtiön varoja osakeomistuksista poikkeavasti eli usein palauttaa kyseinen vastikkeeton sijoitus sen alkuperäiselle tekijälle. Vastikkeettomat sijoitukset SVOP-rahastoon ovat kuitenkin lähtökohtaiselta yhtiöoikeudelliselta luonteeltaan ehdottomia, eli sijoituksen tekijällä ei ole oletusarvoista oikeutta saada sijoitustaan yhtiöltä takaisin. Tästä voidaan kuitenkin poiketa esimerkiksi yhtiöjärjestyksen määräyksellä tai osakkaiden välisellä sopimuksella.²⁵ Näissä tapauksissa yhtiö sitoutuu palauttamaan sijoituksen sen tehneelle taholle. Menettely voi olla hyödyllinen tilanteissa, joissa yhtiötä halutaan tukea vain määräaikaaisesti – esimerkiksi ainoastaan taloudellisesti vaikean ajan verran, jonka jälkeen sijoitus palautetaan. Tällaisesta sijoituksesta käytetään jäljempänä tässä tutkielmassa nimitystä *palautusehtoinen sijoitus*.

---

²² HE 109/2005, s. 23 ja 94.

²³ Villa 2010, 342.

²⁴ Immonen 2014, s. 70.

²⁵ Nykänen 2024, s. 531–532.

Rajanveto palautusehtoisen SVOP-sijoituksen luonteesta vieraan ja oman pääoman välillä voi olla haastavaa. Selvää on, että SVOP-rahasto on nimenomaan yhtiön omaan pääomaan kuuluva tase-erä, joten olisi luontevaa, että myös palautusehtoinen SVOP-sijoitus voidaan kirjata osaksi yhtiön omaa pääomaa. On kuitenkin todettava, että sijoituksen palautusehto voi joiltain osin heikentää sen luonnetta osana yhtiön omaa pääomaa. Palautusehtoisuutensa vuoksi sijoituksen voidaan mieltää olevan osa yhtiön vierasta pääomaa, sillä esimerkiksi sijoituksen sopimusperusteisuus ja pääoman kiinteämääräinen takaisinmaksu ovat tyypillisesti juuri yhtiön vieraaseen pääomaan yhdistettyjä tunnusmerkkejä.²⁶

Toisaalta palautusehtoisen SVOP-sijoituksesta voidaan tunnistaa myös oman pääoman ehtoisen rahoituksen piirteitä. Keskeisistä oman pääoman tunnusmerkeistä²⁷ esimerkiksi vakuudettomuus ja eräpäivättömyys useimmiten pätevät palautusehtoiseen sijoitukseen. Lisäksi oman pääoman luonnetta voi puoltaa sijoituksen takasijaisuus. Jos sijoittaja ja yhtiö sopivat, että palautusehtoinen SVOP-sijoitus maksetaan mahdollisessa konkurssitilanteessa vasta velkojen jälkeen, sijoituksen luonne osana yhtiön omaa pääomaa vahvistuu.

Palautusehtoisen sijoituksen pääomaluonteesta on esitetty erilaisia näkemyksiä. Yhtäältä on argumentoitu, että on keskeistä, ettei takaisinmaksuehtoa oteta sijoitukseen, jotta sijoitus säilyttää oman pääoman luonteensa.²⁸ Toisaalta on esitetty, että palautusehdon ottamisessa mukaan sijoitukseen ei ole ongelmaa ja että palauttamisesta voidaan lisäksi sopia melko vapaasti: palauttaminen voi koskea vain osaa sijoituksesta, palauttaminen voi tapahtua kerralla tai useampana eränä ja palauttaminen voi olla vapaaehtoista tai pakollista.²⁹

---

²⁶ Mähönen – Villa 2020, s. 131.

²⁷ Mähönen – Villa 2020, s. 107–113.

²⁸ Villa 2010, s. 342.

²⁹ Kyläkallio – Ojala 2024, luku *Ehdollinen osakevastikkeeton SVOP-sijoitus yhtiöoikeudellisesti*.

Vaikka vastikkeettoman SVOP-sijoituksen yhtiöoikeudellinen pääoman luonne voi olla epäselvä, voidaan silti argumentoida, että takaisinmaksuehdon ottaminen sijoitukseen on useissa tilanteissa tarpeellista osakkaiden keskinäisten oikeuksien selkeyttämiseksi. Parhaimmillaan palautusehtoinen sijoitus on käyttökelpoinen työkalu yhtiön rahoituksessa.

On myös usein niin, että sijoituksen kuuluminen osaksi yhtiön omaa pääomaa on osakkaiden intressi. On epätodennäköistä, että vieraaseen pääomaan kuuluvan sijoituksen palauttamiseen voitaisiin soveltaa vapaan oman pääoman rahaston varojenjaon verotussäännöksiä, joten tällaisen palautuksen verokohtelusta ei ole täyttä varmuutta. Jos sijoitus on osa yhtiön omaa pääomaa, on varojenjaon verotukselle selkeämmät askelmerkit, kuten tutkielmassa jäljempänä luvussa 3 esitetään.

Lisäksi sijoituksen kuuluminen osaksi yhtiön omaa pääomaa voi välillisesti vaikuttaa esimerkiksi yhtiöstä jaettavan osingon verotukseen osakastasolla. Yhtiön oman pääoman ja sitä kautta nettovarallisuuden ollessa korkeampi, yhtiö voi jakaa enemmän niin sanotun huojennetun verotuksen piirissä olevia osinkoja.³⁰

2.4 Osakeyhtiön varojenjaosta

Osakeyhtiölain (21.7.2006/624, OYL) 1:5 §:n mukaan yhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa sen osakkeenomistajille. Keskeinen osa voitontuottamistarkoituksen toteuttamisessa on yhtiön varojenjako osakkeenomistajien varallisuuden piiriin. Osakeyhtiölain tuntemat varojenjakoavat, joiden mukaisesti varoja voidaan laillisesti jakaa, ovat seuraavat:

---

³⁰ Ks. tutkielman luku 3.1.2.

- 1) voitonjako (osinko) ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta;
- 2) (OYL) 14 luvussa tarkoitettu osakepääoman alentaminen
- 3) (OYL) 3 ja 15 luvussa tarkoitettu omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen; sekä
- 4) (OYL) 20 luvussa tarkoitettu yhtiön purkaminen ja rekisteristä poistaminen

Yksi OYL 13:1 §:n mukaisista varojenjaketavoista siis on varojenjako vapaan oman pääoman rahastosta. Varojenjaketapana varojenjako vapaan oman pääoman rahastosta on siis yhtiöoikeudellisesti osingonjaosta eriävä, vaikka näitä molempia tilanteita saatetaan kohdella verotuksessa osinkona.³¹ Menettelyllisesti nämä varojenjaketavat eivät eroa toisistaan, vaan ne molemmat on sisällytetty OYL 13:5 §:n ja OYL 13:7 §:n välisiin säännöksiin. Olipa jako yhtiöoikeudelliselta luonteeltaan sitten osingonjako tai jako vapaan oman pääoman rahastosta, varojenjaosta tulee päättää lähtökohtaisesti yhtiökokouksessa ja päätöksessä on mainittava jaon määrän lisäksi se, mitä yhtiön varoja jakoon käytetään.

Varojenjaon tulee täyttää varojenjaketapaa koskevan edellytyksen lisäksi myös yhtiön maksukykyä ja tasevaraa koskevat edellytykset. Varoja ei saa OYL 13:2 §:n mukaan jakaa, mikäli varojenjako aiheuttaa maksukyvyttömyyden tai yhtiön maksukyvyttömyydestä tiedetään varojenjaon päätöshetkellä. Lisäksi jaettavissa oleva määrä on enimmillään yhtiön vapaa oma pääoma, vähennettynä mahdollisilla OYL 13:5 §:n mukaisilla erillä. Yhtiöllä on siis oltava riittävästi varoja varojenjaon toteuttamiseen, sekä varojen tulee nimenomaan olla yhtiön vapaaseen omaan pääomaan luettavia varoja. Esimerkiksi vierasta pääomaa ei siten voida jakaa osakkeenomistajille OYL 13:1 §:n mukaisesti.

Varojenjaon on lisäksi perustuttava yhtiön viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen OYL 13:3 §:n mukaisesti. Huomionarvoista on edelleen se, että vaikka yhtiön jaettavissa olevat

---

³¹ Blomqvist – Malmivaara 2016, s. 60.

varat olisivat lisääntyneet tilinpäätöksen laatimisen jälkeen, voidaan lisääntyneitä varoja jakaa vasta sitten, kun uusi tilinpäätös on laadittu.³² Lisäksi OYL asettaa edellytyksiä varojenjaosta päättävälle osakeyhtiön toimielimelle. OYL 13:6.1 §:n mukaan varojenjaosta päättää yhtiökokous, tai toisaalta saman pykälän 4 momentin mukaisesti yksimieliset osakkeenomistajat. Esimerkiksi yhtiön hallitus ei siten lähtökohtaisesti voi päättää yhtiön varojen jakamisesta.

Varojenjaon tulee siis täyttää edellä mainitut edellytykset, jotta sen verotuksellista luonnetta voidaan analysoida SVOP-varojenjako koskevien verosäännösten piirissä. Jos jokin tai jotkut edellytyksistä eivät täyty, voi kyse olla laittomasta varojenjaosta, jolloin SVOP-varojenjaon osinkona tai luovutuksena verottamista koskevat säännökset eivät tule sovellettavaksi.

2.5 Suunnattu varojenjako poikkeuksena yhtiöoikeuden yhdenvertaisuusperiaatteeseen

OYL 1:7 §:n mukaan yhtiön osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Kyseinen lainkohta on osakeyhtiöoikeudessa tärkeän yhdenvertaisuusperiaatteen lähtökohta. Osakkeet tuottavat usein erilaisia oikeuksia omistajalleen, esimerkeiksi voisi nimetä oikeuden saada tietty osa yhtiön jakamasta voitosta tai äänioikeus yhtiökokouksessa. Yhdenvertaisuusperiaatteen takia varojenjaon tulee lähtökohtaisesti olla yhtäläistä osakkeiden välillä. Esimerkiksi yhtiössä, jossa kaksi osakkeenomistajaa omistavat yhtiön osakkeet tasaosuuksin, on varojenjaon määrän lähtökohtaisesti oltava yhtä suuri kullakin osakkaalla. Toisaalta yhdenvertaisuusperiaatteen takia myös yhtiön varojen, kuten SVOP-rahastosijoituksen, voidaan ajatella kuuluvan yhtiön varallisuuden piiriin, josta kunkin osakkaan on saatava hyötyä yhdenvertaisesti.

---

³² Sillanpää – Vahtera – Koski 2024 kappale 9 Varojen jakaminen – Tilinpäätössidonnaisuus – Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat.

Yhdenvertaisuusperiaatteen voidaan nähdä olevan osa yhtiöoikeuden vähemmistönsuojaa. Periaatteella pyritään estämään yhtiön johdon määräysvallan väärinkäyttö vähemmistöosakkaita kohtaan.³³ Jos osakeyhtiölaki ei tuntisi yhdenvertaisuusperiaatetta, eri osakkeille voitaisiin määritellä eriäviä oikeuksia joustavammin ja täten vaikeuttaa vähemmistöosakkaiden asemaa yhtiössä. Toki on kuitenkin muistettava, että jokin muu osakeyhtiölain vähemmistönsuojaa tukeva säännös voisi tulla sovellettavaksi tällaisessa tilanteessa. Edelleen voidaan todeta, että vaikka yhdenvertaisuusperiaatteen tarkoitus on nimenomaan vähemmistön etujen suojeleminen, se ei anna yksittäiselle osakkaalle oikeutta estää yhtiölle kokonaisvaltaisesti kannattavan toimen toteutuminen³⁴.

Yhdenvertaisuusperiaate on siis lähtökohta yhtiön toiminnalle. Sen vastapainoksi OYL 13:6 §:n mukaan yhtiön vapaata omaa pääomaa voidaan jakaa myös muutoin kuin osakkeenomistuksen suhteessa edellyttäen, kaikki osakkeenomistajat ovat asiasta yksimielisiä. Varojenjaon muoto tunnetaan suunnatun varojenjaon nimikkeellä. Lainkohdan voidaan nähdä olevan merkittävä poikkeus aiempaan esiteltyyn yhdenvertaisuusperiaatteeseen. Osakkeenomistajien päättäessä yhtiön varojenjaosta siten, että varojenjako ei tapahdu osakeomistuksen mukaisesti, eri osakkeet itse asiassa saavat ainakin hetkellisesti eriävät oikeudet puheena olevaan varojenjako. Aiempana otetun esimerkkiyhtiön tapauksessa osakkeenomistajat voisivat siis esimerkiksi päättää koko varojenjaon menevän vain yhdelle osakkaalle, jolloin tämän osakkaan omistamien osakkeiden tuottamat oikeudet olisivat eriävät niistä, jotka varoja saamattomalla osakkaalla on hallussaan.

Suunnatun varojenjaon mahdollisuuden voidaan katsoa ilmentävän yhtiöoikeuden tahdonvaltaisuuden periaatetta. Tahdonvaltaisuus merkitsee yhtiöoikeudessa erityisesti sitä, että osakkeenomistajilla on oikeus määrätä yhtiön toimintaan liittyvistä seikoista,

---

³³ Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho 2021, I OSA 1 luku 7 §.

³⁴ Sillanpää – Vahtera – Koski 2024 kappale 4 Osakeyhtiö ja sen perustaminen – Yleiset periaatteet – Yhdenvertaisuusperiaate.

kuitenkin OYL:n pakottavien säännösten rajoissa.³⁵ Näin ollen osakkaiden yksimielisesti tekemä päätöskään ei sivuuta esimerkiksi OYL:n maksukykyisyyttä ja tasevaraa koskevia edellytyksiä varojenjaolle.

Yhtiöoikeus yksiselitteisesti sallii varojenjaon kohdistamisen vapaasti osakeomistuksista poikkeavasti, kun taas verotuksen tulkinta samaan toimeen on perinteisesti ollut huomattavan erilainen, kuten jäljempänä tutkielmassa todetaan. Yhtäältä voitaisiin argumentoida, että lainsäädäntömme on epäjohdonmukainen, koska eri lait kohtelevat samaa tointa eri tavoin. Toisaalta tilanteessa on huomioitava yhtiö- ja vero-oikeuden erilaiset tavoitteet. Suosivan varojenjaon verotuskohtelun voidaan nähdä ilmentävän verojärjestelmän fiskaalista intressiä³⁶, kun taas yhtiöoikeus keskittyy osakkeenomistajien ja yhtiön välisten oikeuksien sääntelyyn vaikkapa aiempänä mainitun tahdonvaltaisuuden periaatteen kautta.

Lopulta on kuitenkin selvää, että yritystoiminnan aspektien harmonisointi osaksi eri oikeudenalojen lainsäädäntöä on toisinaan hankala tehtävä ja vuoropuhelu yhtiöoikeuden ja verotuksen välillä edellyttää huolellista punnintaa eri näkökulmat huomioiden.³⁷ Lopputuloksen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman joustava ja tarkoituksenmukainen toimintaympäristö niin osakkaalle kuin yhtiöllekin.

Yhteenvetona voisi todeta tutkielman aiheen SVOP-rahaston varojenjaon lähtökohtien olevan varsin moninaiset. Joustavan luonteensa ansiosta SVOP-rahastoon voi päätyä erityyppisiä pääomaeriä erilaisista taustoista. Edelleen yhtiön osakkaat voivat päättää varojen jakamisesta joustavasti eri varojenjakotapoja hyödyntämällä. On selvää, että SVOP-rahaston varojenjaon sääntelyn on pystyttävä mukautumaan eri tilanteisiin, sillä tilanteiden kirjo on laaja. Edelleen jaettavien varojen verotus tulisi olla tilannetta vastaava. Pääoman palautuksen ei tulisi olla veronalaista saajalleen. Toisaalta taas on

---

³⁵ Sillanpää – Vahtera – Koski 2024 kappale 4 Osakeyhtiö ja sen perustaminen – Yleiset periaatteet – Tahdonvaltaisuus.

³⁶ Ks. Myrsky 2013, s. 141.

³⁷ Ks. Penttilä – Vahtera 2019, s. 114-116.

selvää, että veronalaisen tulon, kuten yhtiöstä jaetun voiton, on kuuluttava verotuksen piiriin. SVOP-rahaston varojenjaon verotukseen otetaan tarkempi katsaus tämän tutkielman seuraavissa osissa.

3 SVOP-RAHASTOSTA JAETTAVIEN VAROJEN VEROTUSKOHTELU

3.1 Pääsääntönä osinkoverotus

SVOP-rahaston varojenjaon saajan verotuksen lähtökohdaksi on otettu varojenjaon käsitteleminen osinkona. SVOP-verosäännösten lainvalmisteluaineistossa asiaa perusteltiin sillä, että vapaan oman pääoman siirtoa osakkaille voidaan lähtökohtaisesti pitää voitonjaon luonteisena ja täten osingonjakoon rinnastuvana tapahtumana.³⁸ Koska osingonjaon verotusta koskevien säännösten tavoitteena on verottaa yhtiöstä jaettua voittoa, voidaan SVOP-varojenjaon verotuskäsittelyn osinkolähtökohta nähdä perusteltuna. Lisäksi on muistettava, että yhtiön voittovaroja voidaan siirtää niin sanotulla rahastosiirrolla SVOP-rahastoon, joten osinkolähtökohta voidaan tässä mielessä nähdä tarpeellisena, jottei voittovarojen verotukselta voitaisi välttyä rahastosiirron avulla.

Yleisellä tasolla osingon verokohteluun vaikuttaa ensinnäkin osingonsaajan oikeudellinen muoto. Esimerkiksi osakeyhtiön saama osinkotulo on monessa tilanteessa verovapaata, kun taas luonnollisen henkilön saamasta osinkotulo on aina ainakin joiltain osin saajansa veronalaista tuloa. Selvytyden vuoksi on kuitenkin todettava, että tämä tutkielma keskittyy nimenomaan luonnollisen henkilön saaman SVOP-varojenjaon verotukseen, joten muissa oikeudellisissä muodoissa toimivien osakkaiden verotusta ei tarkastella.

Toisaalta myös osinkoa jakavan yhtiön statuksella on merkitystä osinkotulojen verotuksessa. Julkisesti noteeratun ja noteeraamattoman yhtiön jakamaa osinkoa käsitellään verotuksessa eri tavoin. Tämän tutkielman rajaukseksi on otettu muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön varojenjako, joten pörssiyhtiön SVOP-varojenjako ei tässä tutkielmassa keskitytä tarkemmin. On kuitenkin selvää, että pörssiyhtiöstä jaetun SVOP-

---

³⁸ HE 185/2013 vp, s. 28.

varojenjaon verotuskäsittelyssä ei synny samanlaisia tulkintatilanteita kuin noteeraamattoman yhtiön tapauksessa, sillä pörssiyhtiön SVOP-rahastosta tehty varojenjako on aina saajansa verotuksessa osinkotuloa TVL 33 a.3 §:n mukaisesti.

Koska SVOP-varojenjako pidetään lähtökohtaisesti osinkotulona saajansa verotuksessa, tulon verotukseen sovelletaan osinkotulon verotusta koskevaa sääntelyä näissä tilanteissa. Seuraavassa on eritelty luonnollisen henkilön saaman osinkotulon verotuskäsittelyä erilaisissa tilanteissa.

3.1.1 Luonnollisen henkilön saaman osinkotulon verotus

Luonnollisen henkilön saamia tuloja kohdellaan verotuksessa joko ansio- tai pääomatuloina. Veronalaista pääomatuloa on TVL 32.1 §:n mukaan omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto sekä muu tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Toisaalta ansiotuloa on TVL 61 §:n mukaan muu tulo kuin pääomatulo sekä työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus.

Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti eli tulonsaaja maksaa suhteellisesti enemmän veroa saamiensa tulojen kasvaessa. Myös pääomatuloja verotetaan progressiivisesti, joskin progressio on huomattavasti maltillisempaa kuin ansiotulojen tapauksessa: Enintään 30 000 euron suuruisen pääomatulojen veroprosentti on 30 ja 30 000 euron ylittäviltä osin 34.

Luonnollisen henkilön saamaa osinkoa kohdellaan vaihtelevasti niin ansio- kuin pääomatulona ja osittain verovapaana tulona. Osinkojen osittainen verovapaus johtuu yhtiön ja sen osakkaan saman tulon kahdenkertaisesta verotuksesta, jota lievennetään

pitämällä osaa osinkotulosta verovapaana.³⁹ Osingon verovapaa osuus vaihtelee 15 ja 75 prosentin välillä.

3.1.2 Pääomatulo-osinko

Luonnollisen henkilön muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osinkotulon verotukseen vaikuttaa osinkoa jakavan yhtiön nettovarallisuus sekä verovelvollisen saamien osinkojen määrä. TVL 33 b.1 §:n mukaan niin sanottua pääomatulo-osinkoa on osinko, joka vastaa yhtiön osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Osakkeelle lasketaan matemaattinen arvo osinkoa jakavan yhtiön verovuotta edeltävän vuoden nettovarallisuuden perusteella ArVL 2.1 §. n mukaan.

Käytännössä laskelmissa otetaan huomioon arvostamislain mukaiset yhtiön varat ja velat sekä tehdään mahdolliset osakaskohtaiset oikaisut. Jos osakkaalla on tilinpäätöshetkellä rahalainaa yhtiöltä tai hän on käyttänyt yhtiön varoihin lukeutuvaa asuntoa verovuonna omana tai perheensä asuntona, näitä varoja ei lueta osaksi yhtiön varoja nettovarallisuutta määritettäessä. Sääntelyllä pyritään siis huomioimaan vain yhtiön toiminnan käytössä tosiasiallisesti olevat varallisuuserät. Osakaslaina katsotaan osakkaan verotuksessa pääomatuloksi TVL 53 a §:n mukaisesti, jos sitä ei ole maksettu takaisin verovuoden päättymiseen mennessä. Näin ollen mahdollisen osakaslainan takaisinmaksu voi olla kannattavaa useastakin eri verotuksellisesta syystä.

Pääomatulo-osinko on saajansa verotuksessa 25 prosenttia pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa, joten siitä menevän veron määrä on ainoastaan 7,5 tai 8,5 prosenttia riippuen tulonsaajan muiden pääomatulojen määrästä. TVL 33 b.1 §:n mukaan mikäli verovelvollisen saamien pääomatulo-osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingosta katsotaan veronalaiseksi pääomatuloksi 85 prosenttia ja verovapaaksi 15 prosenttia. 150 000 euron rajan tapauksessa on syytä huomata, että raja on nimenomaan

---

³⁹ Nykänen - Nieminen 2021, III OSA 2 luku, Osinkotulot TVL 33 a §.

verovelvolliskohtainen, ei yhtiökohtainen.⁴⁰ Näin ollen useasta noteeraamattomasta yhtiöstä osinkoja saavan verovelvollisen voi olla kannattavaa tarkastella verovuonna saamiensa osinkojen kokonaismäärää ja ottaa huomioon osinkotulojen suurempi verorasitus 150 000 euron ylittäviltä osin.

3.1.3 Ansiotulo-osinko

Osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta lasketun kahdeksan prosentin ylittäviltä osin osinkoa kohdellaan niin sanottuna ansiotulo-osinkona, joka on TVL 33 b.2 §:n mukaisesti saajansa verotuksessa 75 prosenttia veronalaista ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa.

Ansiotulojen verotus on progressiivista, joten ansiotulo-osingosta menevän veron määrään vaikuttaa osingonsaajan verovuoden muiden ansiotulojen määrä. Näin ollen matalalla tulotasolla ansiotulo-osinko voi olla saajansa verotuksessa matalammin verotettua kuin pääomatulo-osinko, joskin useimmiten tilanne on juuri päinvastainen.⁴¹

Seuraavasta esimerkistä ilmenee noteeraamattomasta yhtiöstä jaetun osingon ja SVOP-varojenjaon verotuskohtelu osakkaalla, kun SVOP-varojenjaon verotukseen sovelletaan osinkoverotusta. Osinko ja SVOP-varojenjako verotetaan esimerkissä osakkaalla saman verovuoden tulona.

---

⁴⁰ Verohallinto 2026, s. 2.2.

⁴¹ Niskakangas – Knuutinen 2025, 7 Yritys- ja yhtymätulot sekä osingot, osakeyhtiöt ja osingot yritystoiminnassa, osingot ja verosuunnitelu.

Esimerkki 1

Jaettavat varat

Yhtiö päättää jakaa 350 000 euroa osinkoa osakkaalleen A.

Lisäksi yhtiö päättää jakaa SVOP-rahastoon siirrettyjä voittovaroja 50 000 euroa osakkaalle A. Varojenjako pidetään varojenjaon osakkaan A verotuksessa osinkona.

Varojenjako yhteensä 400 000 euroa.⁴²

Yhtiön varallisuus ja osakaskohtaiset oikaisut

Osakkaan A omistamisen osakkeiden arvostamislain mukaisesti laskettu matemaattinen arvo 4 000 000 euroa.

Osakkaalla A on ollut yhtiön tilinpäätöshetkellä käytössään yhtiön omistama 450 000 euron arvoinen asunto ja 50 000 euroa osakaslainaa yhtiöltä.

Oikaisujen jälkeinen osakkaan A omistamien osakkeiden matemaattinen arvo on 3 500 000 euroa.

Osakkaan verotus

Pääomatulo-osinkoa on 8 % osuus osakkeiden matemaattisesta arvosta eli 280 000 euroa.

Pääomatulo-osinko on 150 000 euroon asti 25 prosenttia veronalaista pääomatuloa ja ylittäviltä osin 85 prosenttia veronalaista pääomatuloa, joten veronalaista pääomatuloa on 122 500 euroa. Pääomatulo-osingon verovapaa osuus on 157 500 euroa.

---

⁴² SVOP-varojenjaon ollessa saajatahon verotuksessa osinkoa, SVOP-varojenjaon määrä lisätään osingon määrään, kun määritellään osakkaan saaman ansio- ja pääomatulo-osingon suuruutta. Ks. Verohallinto 2026 luku 2.2.

Ansiotulo-osinkoa on loppuosa varojenjaosta eli 120 000 euroa. Ansiotulo-osingosta on 90 000 euroa veronalaista ansiotuloa ja 30 000 euroa verovapaata tuloa.

3.2 Luovutusvoittoverotus edellytysten täytyessä

Vaikka SVOP-varojenjakoja verotetaan lähtökohtaisesti osinkona, tiettyjen edellytysten täytyessä varojenjako voidaan kohdella verotuksessa luovutuksen tavoin. Osinkoverokäsittely on lähtökohta SVOP-varojenjaon verotukselle ja luovutusvoittoverotusta voidaan soveltaa vain sen edellytysten täytyessä ja varojenjaon saajan sitä vaatiessa. Käytännössä varojenjaon saajalle jää siten mahdollisuus valita vaihtoehtojen välillä: osinkoverokäsittelyä sovelletaan, jos tarkempaa selvitystä luovutusvoittoverotuksen edellytysten täyttymisestä ei anneta.⁴³

Ajatus SVOP-varojenjaon luovutusvoittoverotuksen taustalla perustuu yhtiöön tehdyn pääomansijoituksen palauttamisesta sijoituksen tehneelle taholle. Tällöin ei tosiasiassa synny verotettavaa, koska kyse on sijoituksen tehneelle nimenomaan pääoman palauttamisesta eikä uuden tulon saamisesta. Pääomansijoituksen palautuksen luovutusvoittoverotuskohtelu tukee myös verojärjestelmämme peruseriaatetta nettotulon verotuksesta, jossa verovelvollisella on oikeus vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot⁴⁴ ja toisaalta luovutusvoittojen verokohtelun yleistä periaatetta siitä, että ainoastaan luovutuksessa realisoitunut arvonnousu on verotuksen kohteena.⁴⁵

SVOP-varojenjaon verottamisesta luovutuksena säännellään TVL 45 a §:ssä:

---

⁴³ Nykänen – Nieminen, TVL 45 a § - Varojenjaon verottaminen luovutuksena, Verovelvollisen selvitys.

⁴⁴ Niskakangas – Knuutinen 2025, luku 13 Pääomatuloista tehtävät vähennykset ja alijäämähyvitys, luonnolliset vähennykset, nettoverotuksen periaate.

⁴⁵ Nykänen – Rabinä 2013, s. 9.

muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatua osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettua varojenjako vapaan oman pääoman rahastosta pidetään veronalaisena luovutuksena siltä osin kuin verovelvolliselle palautetaan tämän yhtiöön tekemä pääomansijoitus, jos:

1) pääomansijoituksen tekemisestä on varoja jaettaessa kulunut enintään kymmenen vuotta; ja

2) verovelvollinen esittää tässä pykälässä tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä luotettavan selvityksen.

Lainkohdassa säännellään siis edellytyksistä, joiden on täyttyvä, mikäli SVOP-varojenjakoa halutaan luovutusvoittoverotuksen piiriin. Käytännössä rajanveto eri edellytysten täyttymisestä on aiheuttanut tulkintatilanteita ja usea luovutusvoittoverotuksen edellytysten määrittelyä koskeva tapaus on edennyt korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyyn. Seuraavassa on keskitytty luovutusvoittoverotuksen edellytysten tarkasteluun.

3.2.1 Varojenjaon saava taho

TVL 45 a § edellyttää ensinnäkin, että varojenjakoa kohdistetaan samalle taholle, joka sijoituksen on tehnyt. Lainkohta ei kuitenkaan tarkemmin määrittele, kuinka laajasti saman verovelvollisen käsite tulisi ymmärtää. On selvää, että sijoituksen yhtiöön alun perin tehnyt henkilö voi esimerkiksi myydä tai lahjoittaa osakkeensa, jolloin sijoitusta ei lähtökohtaisesti palauteta enää hänelle eikä kyse tällöin ole samasta verovelvollisesta, jolloin luovutusvoittoverotuksen edellytys ei selvästikään täyty.

Saman verovelvollisen edellytys ei kuitenkaan ole täysin ehdoton. Valtiovarainvaliokunnan mietinnön 32/2013 vp mukaan perusteltua on, että myös alkuperäisen sijoittajan jakamatonta kuolinpesää voidaan pitää TVL 45 a §:ssä

tarkoitettuna verovelvollisena ja näin ollen oikeutettuna SVOP-varojenjaon luovutusvoittoverotukseen, mikäli muutkin edellytykset samanaikaisesti täyttyvät. On kuitenkin syytä huomata, että luovutusvoittoverotuksen mahdollisuus ulottuu näissä tilanteissa ainoastaan jakamattomaan kuolinpesään Verohallinnon näkemyksen mukaan. Jos kuolinpesä jaetaan ja varojenjaon saajina ovat perilliset kuolinpesän sijaan, on SVOP-varojenjako aina osinkoa perillisten verotuksessa.⁴⁶

Lisäksi sijoituksen tehnyt taho voi luopua itse osakkeista, mutta pidättää itsellään oikeuden SVOP-rahastoon tehtyyn sijoitukseen.⁴⁷ Tällä menettelyllä voidaan pitää sijoituksen alun perin tehnyt taho palautuksen saajana, mutta siirtää yhtiön osakkeet esimerkiksi yrityksen toimintaa jatkavalle taholle. Näissä tilanteissa on selvää, että TVL 45 a §:n edellytys sijoituksen palauttamisesta samalle verovelvolliselle täyttyy, onhan kyseessä juuri sijoituksen tehnyt taho, vaikka kohdeyhtiön osakkeista olisikin luovuttu. Tässä järjestelyssä on kuitenkin huomionarvoista se, että palautuksen saaja ei välttämättä enää tuossa vaiheessa voi vähentää tekemäänsä sijoitusta saamansa varojenjaon määrästä.⁴⁸

Edelleen sijoituksen tehneessä verovelvollisessa voi tapahtua muutoksia sijoituksen tekemisen jälkeen. Näiden tilanteiden ratkaisu on usein melko tapauskohtaista, eikä laajempia periaatteita voida nimetä. Luonnollinen henkilö voi esimerkiksi tehdä sijoituksen yhtiön SVOP-rahastoon osana harjoittamaansa elinkeinotoimintaa, ja sen jälkeen yhtiöittää elinkeinotoimintansa TVL 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Vaikka lähtökohta jatkuvuusperiaatteen mukaisesti toteutettuihin yritysjärjestelytilanteisiin on, että järjestelyn jälkeinen verovelvollinen katsotaan samaksi tahoksi kuin pääomansijoituksen tehnyt⁴⁹, Verohallinnon näkemyksen mukaan yksityisen elinkeinonharjoittajan toimintamuodon muutoksessa osakeyhtiöksi on kyse uuden

---

⁴⁶ Verohallinto 2024 luku 5.1.3.

⁴⁷ Näin oli menetelty ratkaisussa KHO 2016:104 käsitellyssä tilanteessa

⁴⁸ Ks. tämän tutkielman luku 5.2.

⁴⁹ Penttilä 2016, s. 454–455.

oikeushenkilön perustamisesta, jolloin luovutusvoiton verotusta ei voida soveltaa, jos SVOP-rahastosta jaetaan palautus osakeyhtiölle.⁵⁰

3.2.2 Pääomansijoituksen käsite

Palautuksen saajaa koskevan edellytyksen lisäksi luovutusvoittoverotukselle on asetettu myös pääomansijoitusta koskeva edellytys. Yhtiöön on siis täytynyt tehdä TVL 45 a §:ssä tarkoitettu pääomansijoitus, jotta se voidaan palauttaa luovutusvoittoverotuksen piirissä. Käytännössä SVOP-rahastoon voidaan merkitä usean tyyppisiä eriä, joten pääomansijoituksen määrittely voi olla vaikeaa eri tilanteissa. SVOP-rahaston varojenjaon verotuskohtelua koskevassa lainvalmisteluaineistossa todettiin, että pääomansijoituksena voitaisiin pitää esimerkiksi osakkeista tai optoista taikka muista erityisistä oikeuksista maksettuja merkintähintoja sekä muita oman pääoman sijoituksia.⁵¹ On siis selvää, että perusmuotoinen osakemerkintätilanne selvästikin on TVL 45 a §:n tarkoittama pääomasijoitus. Käytännössä tilanteet voivat kuitenkin olla ja usein ovatkin tavanomaista osakemerkintää ”moonimutkaisempia, jolloin myös verotuksellisia tulkintatilanteita syntyy.

Yhtiö voi siirtää aiemmilta tilikausiltaan kertyneitä voittovaroja SVOP-rahastoon. Voittovaroista SVOP-rahastoon tehtyä rahastosiirtoa ei voida pitää TVL 45 a §:n mukaisena pääomansijoituksena.⁵² Tulkinta voidaan nähdä oikeudenmukaisena, sillä jos näin ei olisi, osingon verotukselta voitaisiin välttyä siirtämällä yhtiön voittovarot SVOP-rahastoon sieltä edelleen osakkaille jaettaviksi. Tilanteessa verotuksen kohteena on tosiasiallisesti yrityksen toiminnasta kertynyt voitto, joten sen palauttaminen SVOP-varojenjaon luovutusvoittoverotuksen alla olisi nähdäkseeni epäjohdonmukainen menettely. Toisaalta on kuitenkin huomattava, että SVOP-rahastoon voidaan siirtää

---

⁵⁰ Verohallinto 2024, luku 5.1.1.

⁵¹ HE 185/2013 vp, s.30.

⁵² Verohallinto 2024, luku 5.1.1.

joustavasti muunkin tyyppisiä eriä kuin voittovaroja. Erän soveltuvuus TVL 45 a §:ssä tarkoitetuksi pääomansijoitukseksi tulisi tarkastella tapauskohtaisesti.

Kohdeyhtiölle aiemmin myönnetty pääoma- tai muu laina voidaan konvertoida SVOP-sijoitukseksi OYL 12:1.3 §:n mukaan velkojan suostumuksella. Toisaalta SVOP-rahastoon konvertoitua lainaa voidaan pitää pääomansijoituksena ja SVOP-varojenjakoa voidaan saada luovutusvoittoverotuksen piiriin näissä tilanteissa.⁵³ Lisäksi konvertointi itsessään ei aiheuta välittömiä veroseuraamuksia sijoittajalle tai kohdeyhtiölle, sillä konvertoinnissa on kyse nimenomaan tasejärjestelystä.⁵⁴

Pääomansijoituksen käsitteen määrittelyä on käytännössä ollut haastavaa erityisesti yritysjärjestelytilanteissa. Kyseessä ovat siis tilanteet, joissa sijoituksen tekemisen jälkeen sijoituksen vastaanottaneessa yhtiössä tapahtuu yritysjärjestely ja alun perin tehdyn sijoituksen luonne saattaa muuttua yritysjärjestelyn jälkeen. Yritysjärjestelytilanteita onkin tarkasteltava tapauskohtaisesti. Ratkaisussa KHO 2016:103 on yhtäältä todettu, että osakevaihdon seurauksena syntyneestä SVOP-rahastosta voitiin jakaa varoja luovutusvoittoverotuksen piirissä. Toisaalta ratkaisussa KHO 2017:55 jakautumisessa vastaanottavalle yhtiölle syntyneen SVOP-rahaston varojenjakoa ei pidetty luovutusvoittoverotuksen edellytykset täyttävänä, sillä kyseinen SVOP-rahasto oli muodostunut siirtyneiden varojen käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotuksesta – ei siis varsinaisesti sijoituksesta eikä täten ollut TVL 45 a §:ssa tarkoitettu pääomansijoitus.

Edelleen SVOP-rahastoon voidaan merkitä varoja myös toimintamuodon muutoksen yhteydessä. Toimintamuodon muutoksessa yksityisliikkeestä osakeyhtiöksi tehdään osakeyhtiöön TVL 45 a §:ssa tarkoitettu pääomansijoitus.⁵⁵ Toisaalta oikeushenkilön muuttuessa osakeyhtiöksi, pääomansijoituksen edellytys voi täytyä ainoastaan silloin,

---

⁵³ Verohallinto 2024, luku 5.1.1.

⁵⁴ Mattila 2017, s. 13.

⁵⁵ Penttilä 2016, s. 459.

kun aiempaan yritysmuotoon aiemmin tehty pääomansijoitus merkitään osakeyhtiön SVOP-rahastoon.⁵⁶

Yhteenvedona yritysjärjestelytilanteista voisi siis todeta, että yksin yritysjärjestelytilanne ei vielä ratkaise erän kelpoisuutta pääomansijoitukseksi. Näissä tilanteissa on syytä tarkastella erän alkuperäistä luonnetta ja tehdä johtopäätös vasta sitten. Edelleen voidaan todeta, että tärkeää pääomansijoituksen määrittelyssä on sen tosiasiallinen luonne. Koska SVOP-rahastoon voidaan merkitä erityyppisiä eriä, näiden erien kelpoisuus TVL 45 a §:ssa tarkoitetuksi pääomansijoitukseksi on ratkaistava tilannekohtaisesti.

3.2.3 Määräajan laskennasta

Yhtenä luovutusvoittoverotuksen edellytyksenä on lisäksi, että pääomansijoitus palautetaan kymmenen vuoden kuluessa sijoituksen tekemisestä. Lainkohta ei kuitenkaan tarkemmin määrittele sijoituksen tekemishetken eikä varojen palauttamishetken käsitettä. Lainvalmisteluaineiston mukaan osakkeiden merkintämaksuina tehty sijoitus on katsottava tehdyksi silloin, kun osakkeet on merkitty.⁵⁷ Tämä on kuitenkin vain yksi tilanne SVOP-rahaston muodostumisessa, eikä kata kaikkia skenaarioita. Osakkeiden merkintäajankohtaa lienee kuitenkin pidettävä lähtökohtaisena ohjenuorana sijoituksen tekemishetken määrittelyksi.

Esimerkiksi vastikkettoman sijoituksen tapauksessa osakkeita ei kuitenkaan merkitä, joten niissä tapauksissa sijoituksen tekemishetki on määriteltävä eri tavoin. Koska vastikkeeton sijoitus perustuu sijoituksen tekijän ja yhtiön väliseen sopimukseen

---

⁵⁶ Verohallinto 2024, luku 5.1.1.

⁵⁷ HE 185/2013 vp, s. 44.

asiasta⁵⁸, tulkinta sopimuksen tekoajankohdasta sijoituksen tekemishetkenä on luonteva.⁵⁹

Edelleen rahastosiirtojen tekemispäiväksi katsotaan alkuperäisen pääomansijoituksen tekemisajankohta, vaikka alkuperäinen sijoitus olisi sittemmin siirretty SVOP-rahastoon.

⁶⁰ Sijoituksen tekemisajankohdan on luonnollisestikin säilyttävä alkuperäisenä, sillä muutoin verojärjestelmämme antaisi mahdollisuuden pitää sijoitus luovutusvoittoverotuksen piirissä keinotekoisesti. Vastaavaa jatkuvuutta alkuperäisen pääomansijoituksen tekemisajankohtaan liittyen noudatetaan yritysjärjestelytilanteissa. Ainoastaan osakevaihto ja liiketoimintasiirto ovat yritysjärjestelytyypiltään sellaisia, että niissä pääomansijoituksen ajankohdaksi katsotaan yritysjärjestelyn ajankohta alkuperäisen sijoituksen tekemisen ajankohdan sijaan.⁶¹

Kymmenen vuoden aikarajan määrittämiseksi on lisäksi pystyttävä määrittelemään se ajankohta, jolloin varojenjaon katsotaan tapahtuvan verotuksessa. Oikeuskäytännön mukaan varojenjaon tapahtumishetki tulee määrittää sovellettavan verolain yleisen jaksottamissäännön mukaan.⁶² Tuloverolain mukainen varojenjako katsotaan siis sen verovuoden tuloksi, jona se on nostettu, merkitty verovelvollisen tilille tai muutoin saatu vallintaan. Käytännössä varojenjako siis tapahtuu, kun tulo maksetaan verovelvolliselle tai sen nostaminen yhtiöstä tehdään mahdolliseksi.

3.2.4 Verohallinnolle annettava selvitys

TVL 45 a §:n edellytyksenä on myös se, että luovutuksena verottamisen edellytyksistä annetaan Verohallinnolle luotettava selvitys. Näin ollen verovelvollinen voi käytännössä

---

⁵⁸ Nykänen 2024, s. 83.

⁵⁹ Verohallinto 2024, luku 5.1.4.

⁶⁰ Penttilä 2016, s. 457.

⁶¹ Järvenoja 2017, s. 395–398.

⁶² KHO 2022:53, jossa KHO totesi varojenjaon tapahtumishetken määrittävän EVL 19 § 1 momentin perusteella. SVOP-varojenjako koskevat lainkohdat eivät ota kantaa määräajan laskentaan.

itse valita, haluaako hän varojenjakonsa olevan luovutusvoittoverotuksen piirissä. Varojenjakoa verotetaan osinkona, jos selvitystä edellytysten täyttymisestä ei anneta. Osinkona verotus voi olla joissain tilanteissa verovelvolliselle edullisempaa, esimerkiksi jos hankintamenoa ei osakkeelle ole jäljellä, jolloin luovutuksena verottaminen johtaisi varojenjaon olevan osakkaalle täysimääräisesti pääomatuloa.

Käytännössä verovelvollinen voi selvittää luovutuksena verottamisen edellytykset esittämällä veroviranomaiselle esimerkiksi otteet yhtiön kirjanpidosta sekä sijoituksen palauttamista ja sen tekemistä koskevista yhtiöoikeudellisista asiakirjoista, kuten yhtiön varojenjakopäätöksestä.

3.3 Varojenjaossa saadun luovutusvoiton laskenta

3.3.1 Luovutusvoiton laskennasta yleisesti

Kun edellä kuvatut edellytykset SVOP-varojenjaon luovutusvoittoverotuksesta täyttyvät, varojenjaossa saatavan veronalaisen tulon määrä lasketaan luovutusvoiton tavoin, joskin kaikki yleiset luovutusvoiton laskennan periaatteet eivät sovellu SVOP-varojenjaossa saadun luovutusvoiton laskentaan. Jotta luovutusvoiton verokäsittely voidaan ymmärtää, on syytä ensin tarkastella verojärjestelmämme yleisiä luovutusvoiton laskentaperiaatteita.

Luonnollisen henkilön saaman luovutusvoiton laskentaan on tuloverolain mukaisessa verotuksessa kaksi vaihtoehtoista menetelmää. Luovutushinnasta vähennetään TVL 46.1 §:n mukaan joko tulon hankkimisesta aiheutuneet menot tai niin sanottu hankintameno-olettama. Tulon hankkimisesta aiheutuneisiin menoihin luetaan luovutetun omaisuuden verotuksessa poistamaton hankintameno ja voiton hankkimisesta olleet menot, kuten

mahdolliset luovutukseen liittyneet välitys- ja asiantuntijapalkkiot sekä kauppakirjan laadinnasta aiheutuneet menot.⁶³

Vaihtoehtoisesti luovutushinnasta voidaan vähentää hankintameno-olettama.⁶⁴ Hankintameno-olettaman suuruus vaihtelee luovutetun omaisuuden omistajan mukaisesti. Jos luovuttaja on omistanut luovutetun omaisuuden vähintään 10 vuoden ajan, hankintameno-olettaman suuruus on 40 prosenttia luovutushinnasta. Jos omistusaika on ollut alle 10 vuotta, hankintameno-olettama on 20 prosenttia luovutushinnasta TVL 46.1 §:n mukaan. Hankintameno-olettaman käytön mahdollisuutta on lainvalmisteluaineistossa perusteltu todellisen hankintamenon selvittämiseen liittyvien käytännön vaikeuksien vähentämisellä sekä luovutusvoiton verotukseen liittyvän inflaatiovaikutuksen huomioimisella.⁶⁵

Luovutusvoitto lasketaan vähentämällä luovutushinnasta verovelvolliselle edullisempi vaihtoehto. Jos luovutetun omaisuuden poistamattoman hankintamenon ja muiden tulon hankkimisesta aiheutuneiden menojen summa ylittää luovutetun omaisuuden hankintajan avulla määritellyn hankintameno-olettaman suuruuden, luovutushinnasta vähennetään nuo menot. Jos taas hankintameno-olettaman suuruus ylittää menojen summan, luovutushinnasta vähennetään hankintameno-olettama. Olettaman ollessa verovelvolliselle edullisempi vaihtoehto, Verohallinto vähentää luovutushinnasta hankintameno-olettaman niin sanotusti viran puolesta eli ilman verovelvollisen nimenomaista vaatimustakin, sillä TVL 46.1 §:n sanamuoto edellyttää, että luovutushinnasta vähennettävä määrä on aina vähintään hankintameno-olettaman suuruinen.

---

⁶³ Nykänen – Rabinä 2013, s. 88.

⁶⁴ Hankintameno-olettama voidaan vähentää tuloverolain mukaisessa verotuksessa kun luovuttajana on TVL 46.1 §:n mukaisesti muu verovelvollinen kuin yhteisö, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Täten esimerkiksi osakeyhtiön elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan verotetusta luovutushinnasta ei voida vähentää hankintameno-olettamaa.

⁶⁵ HE 96/2004 vp, s. 2.

Vastikkeellisesti luovutetun omaisuuden poistamattoman hankintamenon ja muiden tulojen hankkimisesta aiheutuneiden menojen yhteismäärän ylittäessä luovutushinnan määrän, syntyy luovutustappio.⁶⁶ TVL 50.1 §:n mukaan luovutustappio vähennetään ensisijaisesti luovutusvoitoista ja toissijaisesti puhtaasta pääomatulosta⁶⁷ ennen muita pääomatulosta tehtäviä vähennyksiä. Luovutustappio voidaan saman lainkohdan mukaan vähentää tappion syntymisvuonna tai viitenä sitä seuraavana verovuonna.

3.3.2 Luovutusvoiton laskenta SVOP-varojenjaossa

Yleisen luovutusvoiton laskennasta sääntelevän TVL 46 §:n lisäksi SVOP-varojenjaossa saadun luovutusvoiton laskennasta on säännelty erikseen TVL 46 a §:ssä. Pykälä on erityissäännöksenä (*lex specialis*) ensisijainen yleistä luovutusvoiton laskentaa sääntelevään lainkohtaan nähden, eli SVOP-varojenjaossa saatu luovutusvoitto lasketaan kyseisen lainkohdan mukaan ottamatta huomioon luovutusvoiton laskennasta yleisesti säädettyä.

TVL 46 a.1 §:n mukaan *luovutusvoittoa laskettaessa 45 a §:ssä tarkoitettusta varojenjaosta vähennetään osakkeen poistamaton hankintameno, kuitenkin enintään luovutuksena pidettävän varojenjaon määrä. Jos osakkeen poistamaton hankintameno on luovutuksena pidettävää varojenjako pienempi, vähennetään poistamattoman hankintamenon määrä.*

Lainkohdan sanamuodon mukaisesti varojenjaosta voidaan vähentää ainoastaan osakkeen poistamaton hankintameno tai osa siitä. Näin ollen luovutusvoiton laskennassa yleisellä tasolla vähennyskelpoiset voiton hankkimisesta olleet menot eivät ole vähennettävissä ainakaan SVOP-varojenjaon yhteydessä. Mahdollinen myöhempi kohdeyhtiön

---

⁶⁶ Nykänen – Rabinä 2013, s. 543.

⁶⁷ Puhdas pääomatulo saadaan TVL 30.2 §:n mukaisesti vähentämällä verovelvollisen verovuoden veronalaisista pääomatuloista tulojen hankkimisesta aiheutuneet menot eli niin sanotut luonnolliset vähennykset.

osakkeiden luovutus on luonnollisesti oma erillinen tilanteensa, jolloin nuo kyseessä olevat menot voivat tulla ja usein tulevatkin vähennytyksi luovutusvoiton verotuksessa.

Näissä tilanteissa SVOP-varojenjaon määrää kohdellaan laskennassa ikään kuin luovutushintana, josta vähennetään menona aiemmin yhtiöön tehty sijoitus. Sijoituksen ollessa suurempi tai yhtä suuri kuin varojenjaon määrä, luovutusvoittoa ei synny. Laskenta muistuttaa pitkälti luonnollisen henkilön saaman tavallisen luovutusvoiton laskentaa. Varojenjako on varojenjaon saajatahon veronalaista pääomatuloa niiltä osin, kuin se on poistamatta olevaa hankintamenoa suurempi. Näin ollen tilanteessa, jossa hankintamenoa ei ole jäljellä tai sitä ei ole alun perinkään ollut, koko varojenjako realisoituu pääomatuloksi.⁶⁸

Edelleen huomionarvoista on, että TVL 46 a.2 §:n mukaan varojenjaon saajan hankintameno pienenee sitä mukaa, kun varoja jaetaan. Näin ollen sama meno ei tule kahteen kertaan vähennettäväksi varojenjaon saajan verotuksessa, mikä on luontevaa verojärjestelmämme yleiset periaatteet huomioiden. Lisäksi on syytä huomata, että SVOP-varojenjaossa ei voi syntyä luovutustappiota, sillä varojenjaosta vähennetään TVL 46 a.1 §:n mukaisesti *enintään* varojenjaon määrä.

Hallinto-oikeustason oikeuskäytännössä on katsottu, että hankintameno-olettamaa ei voida vähentää SVOP-varojenjaosta⁶⁹. Hallinto-oikeus perusteli ratkaisuaan sillä, että pääomanpalautuksessa ei ole kysymys osakkeiden luovutuksesta vaan ainoastaan varojen verottamisesta luovutusvoittona tietyin edellytyksin ja että varojenjaossa saadun luovutusvoiton laskentaan on sovellettava nimenomaan SVOP-varojenjako koskevaa erityissäännös TVL 46 a §:ää. Kirjallisuudessa on kuitenkin esitetty, että hankintameno-olettaman vähentämisen mahdollisuus voisi olla tuloverolain muu sääntely huomioon ottaen luontevaa, sillä TVL 46 a §:ssä ei nimenomaisesti poissuljeta hankintameno-

---

⁶⁸ Nykänen – Nieminen 2021, TVL 46 a § 1 momentti.

⁶⁹ Ks. Helsingin HAO 07.08.2017 17/0685/3 (lainvoimainen)

olettaman vähentämisen mahdollisuutta.⁷⁰ Kun kuitenkin otetaan huomioon hankintameno-olettaman käyttönotolle lainvalmisteluaineistossa esitetyt keskeiset perustelut – todellisen hankintamenon selvittämisen vaikeus ja inflaation huomiointi⁷¹ – voidaan todeta, että nykytilanne SVOP-varojenjaon verotuksessa on perusteltu. SVOP-varojenjako ei yleensä liity todellisen hankintamenon selvittämisongelmaa, koska luovutuksena verotettavat SVOP-palautukset ovat tyypillisesti alle kymmenen vuoden takaisista sijoituksista. Lisäksi inflaatio suojan tarve on vähäinen tilanteissa, joissa palautettava pääoma on suhteellisen tuoretta. Tämä on olennaisesti eri asetelma kuin niissä omaisuuden luovutustilanteissa, joissa omaisuutta on saatettu omistaa useita vuosikymmeniä, jolloin hankintameno-olettama nimenomaan tasaa inflaation vaikutusta verotettavaan voittoon. Näin ollen nykytilan — jossa hankintameno-olettamaa ei sovelleta SVOP-varojenjaon verotukseen — voidaan nähdä olevan johdonmukainen sekä lainsäätäjän alkuperäisten tavoitteiden että SVOP-rahastoinstrumentin käytännön luonteen kanssa.

3.4 Varojenjaon verotus sekarahastotilanteessa

Edelleen SVOP-varojenjaon verotuksessa on tärkeää huomata niin sanotun sekarahastotilanteen vaikutus. Sekarahastolla viitataan tilanteeseen, jossa samassa rahastossa on niin eriä, jotka voitaisiin palauttaa luovutusvoittoverotuksen piirissä, kuin eriä, joiden palautus verotetaan osinkona. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun samaan rahastoon on tehty sijoituksia eri aikoina ja osa sijoituksista on ehtinyt ”vanhentua” TVL 45 a §:ssä säänneltyyn määräaikaan nähden.

Jos SVOP-rahastossa on varojenjako hetkellä niin osinkona kuin luovutuksena verotettavia eriä, eikä noita eriä ole yksilöity riittävällä tavalla⁷², varojenjako verotetaan ratkaisun KHO 2022:53 mukaisesti näiden erien määrien keskinäisten suhteen

---

⁷⁰ Nykänen – Nieminen 2021, TVL 46 a § 1 momentti.

⁷¹ HE 96/2004 vp, s. 2.

⁷² Ks. yksilöinnistä tämän tutkielman luku 4.4.

mukaisesti. Näissä tilanteissa varojenjako ei voida kohdistaa ainoastaan luovutuksena verotettavaan osaan rahaston pääomasta.

Esimerkki sekarahastotilanteesta:

Osakas A on tehnyt 30 000 euron suuruisen pääomansijoituksen kokonaan omistamansa yhtiön B SVOP-rahastoon 1.1.2018.

Samaan SVOP-rahastoon on siirretty myös 10 000 euron edestä yhtiön voittovaroja 1.1.2020.

Eriä ei ole yksilöity omille alatileilleen, tai millään muullakaan tavalla siten että ne olisivat eroteltavissa.

Yhtiö B päättää 1.1.2025 jakaa 30 000 euroa SVOP-rahastosta osakkaalle A.

Koska SVOP-rahastossa on sekä osinkona että luovutuksena verotettavia eriä, varojenjako verotetaan osakkaalla A seuraavasti:

7500 euroa on osinkoa.

22 500 euroa verotetaan luovutusvoittoverotuksen alla.

Sekarahaston verotuskäsittely korostaa sitä, että verovelvolliselle on usein kannattavaa jo ennen sijoituksen tekemistä analysoida, millä tavalla mahdollista myöhempää varojenjako verotetaan. Sekarahaston verotukselta on mahdollista välttyä esimerkiksi käyttämällä useampaa rahastoa rinnakkain, ja kirjaamalla eri aikoina tehdyt sijoitukset omiin rahastoihinsa.⁷³ Lisäksi voi olla edullista seurata sijoitusten määräajan täyttymistä, ja tarpeen tullen jakaa varoja SVOP-rahastosta jo ennen kuin kymmenen vuoden määräaika täyttyy.

---

⁷³ Ks. Penttilä 2022, luku KHO:n käsittelemät vaihtoehdot.

4 OSAKEOMISTUKSISTA POIKKEAVAN SVOP-VAROJENJAON KOHDISTAMINEN VEROTUKSESSA

4.1 Tulon kohdistamisongelman ratkaisemisesta verotuksessa

Edellisessä luvussa käsitelty erottelu SVOP-varojenjaon verotuskäsittelystä osinkona ja luovutuksena verottamisen välillä ratkaisee varojenjaosta muodostuvan veronalaisen tulon määrän. Tämän erottelun avulla päästään varsin pitkälle tilanteissa, joissa yhtiöllä on vain yksi osakas tai yhtiön varoja jaetaan useammalla osakkaalle osakeomistusten mukaisissa suhteissa. Tällöin on epätodennäköistä, että varojenjaon kohdistamisesta muodostuisi verotuksessa tulkintatilanteita.

On kuitenkin mahdollista, että varojenjako sovitaan tehtävän osakeomistuksista poikkeavalla tavalla. Näissä tilanteissa arvioitavaksi tulee osinko- ja luovutusvoiton verokäsittelyn lisäksi se, kenen tulona varojenjako SVOP-rahastosta tulee verottaa eli kyseessä on vero-oikeuden perustavanlaatuisen *kohdistamisongelman* ratkaisemisesta.⁷⁴

SVOP-varojenjaon kohdistamisesta oikealle verovelvolliselle ei ole säädetty erikseen. Yleisesti tulon kohdistamista koskee TVL 9.1 §, jonka mukaan *velvollinen suorittamaan veroa tulon perusteella on - - saamastaan tulosta*. Lisäksi TVL 29.1 §:n mukaan *veronalaista tuloa ovat - - verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot*. Siten tuloverolain mukaan kohdistamisen edellytyksenä voidaan nähdä olevan se, että verovelvollisen on tullut saada kyseinen tulo.⁷⁵ Näin ajateltuna myös suunnatun SVOP-rahaston varojenjaon verotuksen kohdistamisen tulisi olla selkeää. Verotus tulisi siten tuloverolain yleinen sääntely huomioon ottaen kohdistaa verovelvolliselle, joka tulon tosiasiaassa saa eli käytännössä sille taholle, jolle varojenjako maksetaan. Jos

⁷⁴ Ks. kohdistamisongelmasta Räbinä – Myllymäki – Myrsky 2019, s. 79–81 ja Ala-Lahti 2025, s.14–16.

⁷⁵ Ala-Lahti 2025, s. 125–126.

verovelvollinen ei ole saanut tuloa varojenjaossa, varojenjako ei voida lähtökohtaisesti kohdistaa hänelle.⁷⁶

Toisaalta tulon kohdistamisongelma voidaan ratkaista *Tikan* mukaan taloudellisen ja muodollisjuridisen liittymän avulla. Edellä esitetty tuloverolain kohdistamislähtökohta tukee muodollisjuridista tarkastelua siinä mielessä, että myös muodollisjuridisen tarkastelun lähtökohta tulon kohdistamiselle on se, että tulo kohdistetaan sen oikeudelliselle vastaanottajalle. Toisaalta taloudellisen lähtökohdan tulkinta tulon kohdistamiselle perustuu siihen, minkä tahon aikaansaaman suoritteen pohjalta tulo on muodostunut.⁷⁷ Tämän määrittely SVOP-varojenjaon tapauksessa ei ole yksiselitteistä, sillä voi olla hankalaa määritellä, mistä juuri varojenjaon kohteena olevat varat ovat peräisin. Yhtiö kun voi saada varoja esimerkiksi osakkailtaan sijoituksina, velkarahoituksen muodossa vieraan pääoman ehtoисelta sijoittajalta tai tulorahoituksena omasta liiketoiminnastaan.

Erityisesti usean osakkaan yhtiöissä SVOP-varojenjaon kohdistaminen ei ole aina suoraviivaista. Varsinkin tilanteet, joissa yhtiöön on aiemmin tehty vastikkeeton sijoitus, osoittautuvat usein haastavaksi verotuksen kohdistamisen kannalta, sillä tällaisen sijoituksen jakamistilanteessa varoja usein jaetaan osakeomistuksista poikkeavalla tavalla, jos vastikkeeton sijoitus halutaan palauttaa sen alkuperäiselle tekijälle. Tulkinnan keskiöön nousee näissä tilanteissa se, voidaanko jonkun osakkaan katsoa luopuneen hänelle kuuluvasta tulosta varojenjaon yhteydessä. Osakeyhtiön osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet eli yhtiöstä tapahtuvan varojenjaon tulisi lähtökohtaisesti jakautua osakkaille heidän osakeomistustensa suhteessa. Seuraavassa on käsitelty SVOP-rahaston varojenjako lähellä olevan tulotyypin, osinkotulon, kohdistamista verotuksessa.

---

⁷⁶ Ala-Lahti 2025, s. 125–126.

⁷⁷ Tikka 1985, s. 22.

4.2 Osinkotulon kohdistamisesta

Osinkotulon kohdistamisen periaatteet voivat antaa tulkinta-apua myös SVOP-varojenjaon verotuksen kohdistamiseen, sillä tulotyyppit muistuttavat toisiaan siinä mielessä, että molemmissa siirretään varallisuutta osakeyhtiöltä sen omistajan tai omistajien varallisuuden piiriin.

Osinkotulo kohdistetaan verotuksessa lähtökohtaisesti sille, jolla on siihen oikeus.⁷⁸ Yleisesti tämä oikeus syntyy osakkeen omistamisen seurauksena, eli osinkoon oikeutettuja ja siten niitä, joille osingon verotus tulee lähtökohtaisesti kohdistaa, ovat yhtiön osakkaat. Useimmiten osingon kohdistaminen ratkeaa niin sanotusti pääsäännön mukaisesti, jolloin osingosta verotetaan osakkeenomistajaa. Osingon kohdistaminen ei kuitenkaan ole aina yksiselitteistä, sillä tilanteisiin voivat vaikuttaa esimerkiksi yhtiön ja sen osakkaiden toimet osinkotulon hankkimisen taustalla tai osinko-oikeuden yksilöintiin liittyen.

Osinkotulo voi kohdistua verotuksessa osakeomistuksista poikkeavalla tavalla. Jos osingonjako perustuu työpanokseen, verotus kohdistetaan TVL 33 b §:n 3 kohdan mukaisesti sille, jonka työpanoksesta on kysymys. Työpanososingon erityissääntelyllä osinkotulon kohdistamisesta ei kuitenkaan nähdäkseni ole suurta merkitystä punnittaessa osinkotulon yleisiä kohdistamisperiaatteita, sillä työpanososingon sääntelyn tarkoituksena on puhtaasti estää ansiotulon muuttaminen lievemmin verotettavaksi pääomatuloksi.⁷⁹

Osinkotulon kohdistamiseen verotuksessa voivat vaikuttaa myös erilaiset osakkeenomistajan tekemät järjestelyt osakkeen omistajuuden ja osinko-oikeuden ympärillä. Osakkeet voidaan esimerkiksi luovuttaa toiselle taholle siten, että niiden

---

⁷⁸ Ala-Lahti-Kataja 2020, s. 3.

⁷⁹ Ks. HE 47/2009 vp, s. 2.

luovuttaja pidättää itsellään osinko-oikeuden. Näissä tilanteissa osinkotulon verotus voidaan kohdistaa osinko-oikeuden pidättäjälle, vaikka hän ei enää osingonjakohetkellä omistakaan kyseisiä osakkeita.⁸⁰ Näin ollen voisi ajatella, että juuri oikeus osinkotuloon osakkeen omistajuuden sijaan on ratkaiseva tekijä osinkotulon verotuksen kohdistamisessa. Osinko-oikeus tulee siis nähdä erillisenä seikkana varsinaisesta osakkeenomistuksesta.

Osakkeenomistaja voi myös lahjoittaa osinko-oikeuden toiselle taholle ja jättää silti osakkeet omaan omistukseensa. Tämä voi olla käytännöllistä esimerkiksi perheyhtiötilanteissa, joissa tehdään sukupolvenvaihdos. Korkein hallinto-oikeus on käsitellyt osinko-oikeuden lahjoituksen vaikutusta osinkotulon kohdistamiseen verotuksessa seuraavissa ratkaisuissa.

KHO 1986 B II 547: *A oli lahjoittanut omistamiensa X Oy:n osakkeiden osinkolippuja puolisolleen, lapsilleen ja muille sukulaisilleen, jotka ilmoittivat omissa veroilmoituksissaan osinkolippuja vastaan saamansa osinkotulot omina tuloinaan. Verolautakunta lisäsi kuitenkin toimittamassaan verotuksessa nämä osinkotulot A:n tuloihin. Koska A omisti osakkeet, joiden perusteella ko. osinkotulot oli maksettu, KHO katsoi pysyttävänsä toimitetun verotuksen, että A:ta oli myös näistä osinkotuloista verotettava.*

KHO 1990 taltio 3642: *A oli lahjoittanut omistamiensa X Oy:n osakkeiden tulevan tuoton elinajakseen eräälle yleishyödylliselle yhteisölle pidättäen itsellään omistusoikeuden osakkeisiin ja niiden suoman äänivallan. Koska A oli omistanut osakkeet, joiden perusteella osingot oli maksettu, häntä oli myös näistä osinkotuloista verotettava.*

Ratkaisujen perusteella voi tehdä tulkinnan, että osinko-oikeuden lahjoittaminen ei tehokkaasti siirrä osinkotulon verotusta pois sen alkuperäiseltä haltijalta siten kuin

---

⁸⁰ Järvenoja 2012, s. 522.

aiempänä käsitelty osinko-oikeuden pidättäminen. Ratkaisujen voidaan nähdä olevan relevantteja vielä nykyäänkin, vaikka osinkojen verotusjärjestelmä on muuttunut ratkaisujen antamisajankohdasta. Osinko-oikeuden lahjoitustilanteissa voisi keskeisenä seikkana pitää tulon disponoinnin eli määräysvallan käyttöä. Osingosta tulee yleensä verottaa sitä, joka on siitä disponoinut, vaikka hän olisi lopulta tulosta luopunut.⁸¹ Näin ollen osinko-oikeutensa lahjoittaneen tulee lähtökohtaisesti olla verovelvollinen osingosta.

Edellä esitetyt osinko-oikeuden pidättäminen ja lahjoittaminen sekä verotuksen kohdistaminen näissä tilanteissa ovat hyvä esimerkki siitä, millä tavoin tilanteiden verokohtelu voi vaihdella. Osinko-oikeuden pidättäminen on tehokas ja osingon verotus kohdistetaan osinko-oikeuden pidättäneelle. Toisaalta osinko-oikeuden lahjoittamistilanteissa verovelvollisena on perinteisesti pidetty osinko-oikeuden luovuttanutta. Keskeinen ero tilanteiden välillä voidaan nähdä olevan se, että lahjoittamistilanteessa lahjoittaja käyttää tulon määräysvaltaa siten, että hänen katsotaan se saaneen haltuunsa ennen lahjoitustapahtumaa. Toisaalta osinko-oikeuden pidätystilanteessa osingon verotuksen kohdistaminen osakkeiden uudelle omistajalle olisi kohtuutonta, sillä näissä tilanteissa kyseinen taho ei missään vaiheessa ole saanut varsinaista oikeutta puheena olevaan tuloon.

Osinkotulon kohdistamista voidaan edelleen tarkastella niin sanottuun suosivaan varojenjakoön liittyen, jossa yhtiön osakkeenomistajat päättävät jakaa osinkoa osakeomistuksista poikkeavalla tavalla. Verotuksessa OYL 13:6 §:n mukainen osakeomistuksista poikkeava osingonjako on perinteisesti kohdeltu verotuksessa niin sanottuna suosivana varojenjakoona.⁸²

Sekä kirjallisuuden että Verohallinnon syventävän ohjeen mukaan suosivan varojenjaon periaate perustuu verrattain vanhaan oikeuskäytäntöön. Immonen, Ossa ja Villa viittaavat

---

⁸¹ Andersson – Linnakangas – Frände 2016, s. 128.

⁸² Immonen – Ossa – Villa 2014, s. 225–226.

teoksessaan ratkaisuun KHO 1981 taltio 1741⁸³ ja Verohallinto ohjeessaan ratkaisuun KHO 1986-II 547⁸⁴. On kuitenkin selvää, että nykyajan osakeyhtiömuodossa harjoitettu toiminta ja yritysmaailma muutenkin on monilta osin erilainen kuin ratkaisujen antamisaikana, joten herää kysymys, voidaanko ratkaisujen perusteluja osinkotulon kohdistamisesta pitää sopivana lähtökohtana kaikkiin tilanteisiin myös nykyaikana.

Edelleen suosivan osingonjaon periaatteita on pidetty ongelmallisina, sillä niitä ei ole Verohallinnon ohjeistuksessa perusteltu millään lainkohdalla⁸⁵, vaikka verotuksen tulisi perustua lakiin. ⁸⁶ Verotuskohtelu näyttäisi sen sijaan perustuvan yleisiin tulon kohdistamissäännöksiin.⁸⁷

Suosivan osingonjaon veroseuraamukset voidaan hahmottaa esimerkin kautta:

Esimerkki 1

A, B ja C omistavat osakeyhtiön kokonaisuudessaan tasaosuuksin. A, B ja C:n omistamat osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet yhtiön jakamaan voittoon. He kuitenkin päättävät yksimielisesti jakaa 60 000 euroa osinkoa yhtiöstään siten, että osinko menee kokonaisuudessaan osakas C:lle.

Veronalaista osinkotuloa

20 000 euroa osakas A:lle

20 000 euroa osakas B:lle

20 000 euroa osakas C:lle

---

⁸³ Immonen – Ossa – Villa 2014, s. 226.

⁸⁴ Verohallinto 2026 luku 5.3.

⁸⁵ Verohallinto 2026, luku 5.3.

⁸⁶ Nykänen 2024 b, s. 20.

⁸⁷ Ala-Lahti-Kataja 2020, s. 6.

Lahjaveron alaista lahjaa

40 000 euroa osakas C:lle

Edellä esimerkissä 1 kuvatussa tilanteessa verotuksessa katsotaan osakkaiden A ja B saavan osingon normaalisti, mutta luopuvan siitä C:n hyväksi. Osakkaita A ja B verotettaisiin siis 20 000 euron osinkotulosta, vaikka he eivät sellaista tuloa tosiasiasa saa. Lisäksi osakas C:tä verotettaisiin paitsi omasta 20 000 euron suuruudesta osinkotulostaan, myös toisten osakkaiden antamasta yhteensä 40 000 euron suuruudesta lahjasta, mikä tarkoittaa merkittävää verorasitusta osakkaalle sekä tekee tällaisesta osingonjaon muodosta taloudellisesti kannattamattoman.

Suosivan varojenjaon tilanteet voidaan hahmottaa siten, että näissä tilanteissa osinko-oikeuden omaava osakas luopuu hänelle kuuluvasta osinkotulosta ja disponoi siitä toisen osakkaan hyväksi.⁸⁸ Tilanne muistuttaa aiempaan kuvattua osinko-oikeuden lahjoittamisen tilannetta, jossa osingonsaajan katsotaan ensin saavan tulon ja sen jälkeen päättävän sen menevän toisen tahon hyväksi. Näissä tilanteissa on nähdäkseni aiheellista, että osinkotulon verotus kohdistetaan sille, jolle se yhtiöjärjestyksen tai osakeyhtiölain mukaan kuuluu.

Yhteenvedon edellä kuvattujen osingon kohdistamistilanteiden perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että keskeistä osinkotulon kohdistamisessa on, onko tulon saajalla ollut tosiasiasa määräysvalta kyseiseen tuloon. Jos henkilöllä ei ole ollut missään vaiheessa määräysvaltaa eli disponoinnin mahdollisuutta, verotuksen kohdistaminen tälle taholle olisi virheellinen tulkinta. Osakkaat voivat vaikuttaa tulon kohdistumiseen erinäisin toimin, esimerkiksi osinko-oikeutta pidättämällä tai sopimalla osakeomistuksista poikkeavasta varojenjaosta.

---

⁸⁸ Immonen – Ossa – Villa 2014, s. 226.

4.3 SVOP-varojenjaon kohdistamisesta

4.3.1 Lähtökohdat kohdistamiselle

On huomattava, että edellisessä kappaleessa esitetyt periaatteet koskevat nimenomaan osingonjaon kohdistamista verotuksessa. Näitä periaatteita voidaan nähdäkseni käyttää tulkinta-apuna arvioitaessa sitä, miten SVOP-rahastosta tehtävä varojenjako tulisi kohdistaa verotuksessa. Lopulta on kuitenkin muistettava, että SVOP-rahastosta tehtävä varojenjako on oma erillinen tulotyyppinsä ja osinkotuloa koskevien periaatteiden ja oikeuskäytännön suora soveltaminen myös SVOP-varojenjaon verotukseen olisi liian suoraviivainen menettely, vaikka tulotyyppit voidaan mieltää toisiaan muistuttaviksi monellakin tapaa.

SVOP-rahastosta tehtävän varojenjaon kohdistamisesta verotuksessa ei ole säädetty erikseen. Tulkinta-apua voidaan kuitenkin löytää tulotyyppin verotuskohtelua koskevasta sääntelystä. TVL 45 a §:n mukaan luovutusvoittoverotuksen soveltamisen edellytyksenä on verovelvolliselle tehtävä *palautus*:

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatua osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettua varojenjakoja vapaan oman pääoman rahastosta pidetään veronalaisena luovutuksena siltä osin kuin verovelvolliselle palautetaan tämän yhtiöön tekemä pääomansijoitus - -

Vaikka lainkohta ei nimenomaisesti ota kantaa varojenjaon kohdistamiseen, voi siitä nähdäkseni tehdä tulkintoja myös kohdistamiseen liittyen. Luovutuksena verottamisen edellytyksenä on siis, että kyseessä on verovelvollisen aiemmin tekemän

pääomansijoituksen palauttaminen samalle taholle. Näin ollen voisi olla luontevaa, että verotus kohdistettaisiin samalle taholle – eli palautuksen saajalle.

Toisaalta mikäli varojenjaossa ei ole kyse sijoituksen palauttamisesta eikä siihen voida soveltaa luovutusvoittoverotuksen laskennan periaatteita, verotus lienee lähtökohtaisesti kohdistettava TVL:n yleisten tulon kohdistamista käsittelevien säännösten, TVL 9.1 §:n ja TVL 29.1 §:n, mukaisesti sille, joka tulon tosiasiallisesti saa.⁸⁹ Tulon kohdistamiseen voivat kuitenkin vaikuttaa mahdolliset oikeustoimet ja sopimukset osakkaiden ja heidän lähipiirinsä välillä.

4.3.2 Osakeomistuksista poikkeava varojenjako

Tulkintatilanteita varojenjaon kohdistamisessa voi syntyä erityisesti silloin, kun varoja jaetaan SVOP-rahastosta osakeomistuksista poikkeavasti. Tällöin on mahdollista, että varojenjako katsotaan verotuksessa suosivaksi varojenjaoksi. Kirjallisuudessa ja viranomaisohjeissa on esitetty näkemyksiä siitä, millä edellytyksin osakeomistuksista poikkeava SVOP-varojenjako voidaan kohdistaa verotuksessa ainoastaan palautuksen tosiasialliselle saajalle, jolloin suosivan varojenjaon verotukselta vältytään.

Verohallinnon näkemyksen mukaan osakeomistuksista poikkeavaan SVOP-varojenjakoön sovelletaan lähtökohtaisesti vastaavia periaatteita kuin suosivassa osingonjaossa, joskin tietyin edellytyksin suosivan varojenjaon verotukselta voidaan vältyä.⁹⁰ Verohallinto korostaa ohjeessaan sijoituksen yksilöintiä ja sen palauttamisesta sopimista jo sijoituksen tekemisvaiheessa.

Myös *Keskitalo* on esittänyt, että varojenjaon kohdistamisen kannalta sijoituksen tekemistä edeltävävillä toimilla on keskeinen merkitys. Jos sijoituksen palauttamisesta

---

⁸⁹ SVOP-varojenjaon osinkoverokäsittelyä sääntelevä TVL 33 b §:n 6 momentti ei anna viitteitä siitä, kenelle tulo tulisi kohdistaa.

⁹⁰ Verohallinto 2024 luku 6.1.

päätettäisiin vasta sen tekemisen jälkeen tietyn tahon hyväksi, olisi todennäköistä, että muiden osakkaiden katsottaisiin tällöin luopuvan osuudestaan puheena olevaan tuloon ja siten sijoituksen jakamiseen tulisi soveltaa suosivan varojenjaon periaatteita.⁹¹

Vehkakoski on esittänyt, että SVOP-sijoituksen palauttamisessa on käsitteellisesti ja taloudellisessa mielessä kysymys eri asiasta kuin (yhtiöön) kertyneiden voittovarojen jaossa eikä suosivaa voitonjakoa koskevia verotusperiaatteita voida soveltaa SVOP-sijoituksen palauttamisen yhteydessä. Edelleen hän on todennut, että ainakin sisällyttämällä määräys varojenjaon palauttamisesta yhtiöjärjestykseen, tulkinnan tulisi olla selvä, eli suosivan voitonjaon verotusta ei tulisi ainakaan tuossa tilanteessa soveltaa.⁹² Yhteenvetona kirjallisuudessa ja viranomaisohjeissa esitettyjen näkemysten perusteella voisi todeta, että ainakin etukäteisen sopimisen merkitys sijoituksen palauttamisesta on suuri, ja sillä nähtävästi voidaan vaikuttaa palautuksen verokohteluun ratkaisevasti.

Edellä esitettyjen näkemysten lisäksi SVOP-rahastoon tehtävän sijoituksen edeltävien oikeustoimien vaikutusta verotukseen on käsitelty myös oikeuskäytännössä, ratkaisussa KHO 2016:104. Vaikka kyseisessä ratkaisussa otetaan viime kädessä kantaa lahjaverotuksen perusteeseen, voidaan ratkaisusta ilmeneviä periaatteita nähdäkseen hyödyntää myös yleisemmällä tasolla arvioitaessa SVOP-rahaston varojenjaon kohdistamista.

KHO 2016:104 *A:n isä B oli luovuttanut A:lle osakeyhtiön osakkeita. Lahjakirjan mukaan lahjaan ei sisällynyt lahjanantajan osuus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, joka muodosti lahjoituksen aikaan suurimman osan yhtiön varallisuudesta. A omisti kyseisen yhtiön osakkeita myös ennen tätä lahjoitusta. Yhtiön henkilöosakkaat olivat ennen osakkeiden lahjoittamista tehneet osakassopimuksen, jonka mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston varat jaetaan osakeomistuksesta poikkeavalla*

---

⁹¹ Keskitalo 2021, s. 24.

⁹² Vehkakoski 2019, s. 204.

tavalla, koska sijoitukset oli tehty osakeomistusten suhteesta poiketen. Myös A oli sitoutunut tähän sopimukseen, jonka mukaan rahaston varoja ei jaettu lainkaan hänelle.

Koska yhtiöjärjestyksessä ei ollut määräyksiä osakkeiden tuottamista erilaisista oikeuksista yhtiön varoja jaettaessa, korkein hallinto-oikeus katsoi, että osakkeiden arvona lahjaverotuksessa oli voitu pitää yhtiön koko substanssiarvon perusteella laskettua arvoa. Kun lahjakirjaan sisältyi kuitenkin ehto sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston varojen kuulumisesta lahjanantajalle ja kun A oli sitoutunut varojenjakoön siten, että hän ei saanut itselleen rahaston varoja yhtiön jakaessa niitä, korkein hallinto-oikeus katsoi, että kysymyksessä oli sellainen rahassa arvioitavissa oleva lahjanantajalle kuulunut etuus, jonka arvo oli otettava vähennyksenä huomioon lahjaverotusta toimitettaessa. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhtiön substanssiarvon perusteella lasketusta osakkeiden arvosta oli vähennettävä se osa, joka oli perustunut yhtiöllä olleen sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston arvoon.

Huomionarvoista on, että ratkaisun kohteena olevassa tapauksessa järjestelyt varojen kuulumisesta lahjanantajalle oli tehty jo ennen lahjoituksen tapahtumista. Ensinnäkin osakkaat olivat sopineet osakassopimuksella varojen palauttamisesta osakeomistuksesta poiketen. Lisäksi lahjakirjaan oli kirjattu ehto siitä, etteivät SVOP-rahaston varat eivät ole osa lahjaa eivätkä täten kuulu lahjansaajalle. Näin ollen varat eivät tosiasiaassa siirtyneet lahjansaajan vallintaan eikä hänellä ollut missään vaiheessa määräysvaltaa näihin varoihin.

Ratkaisussa esitetyn valossa on selvää, että SVOP-rahastossa olevia varoja voidaan tietyin toimin ”korvamerkitä” kuuluvaksi tietyille taholle. Näin ollen on luontevaa, että tällaisia varoja jaettaessa verotus kohdistetaan ainoastaan niiden saajataholle.

4.4 Sijoituksen korvamerkinnän ja yksilöinnin vaikutus verotuksen kohdistumiseen

Yhtiön osakkaat ja mahdolliset muut SVOP-rahastoon sijoittaneet tahot voivat sopia sijoituksen palauttamisesta eri tavoin. Voidaan esimerkiksi sopia, että sijoitus palautetaan tietylle osakkaalle, jolloin se on yhtiön hallussa ikään kuin ”korvamerkittynä” tuon osakkaan hyväksi. Sopiminen voidaan toteuttaa tehokkaasti eri menetelmin, joskin toimien etukäteisyyden voidaan nähdä olevan asiassa ratkaisevan tärkeää ottaen huomioon edellä luvussa 4.2.2 esitetyt perusteet.

Osakeomistuksista poikkeavasta varojenjaosta voidaan sopia ensinnäkin yhtiöjärjestyksessä. Yhtiöjärjestykseen voidaan esimerkiksi sisällyttää määräys osakkeiden erilaisuudesta. OYL 3:1.1:n mukaan kaikki osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet, mutta yhtiöjärjestyksen määräyksellä voidaan poiketa tästä. Eri osakkeille voidaan määrätä toisistaan poikkeava oikeus yhtiön varojenjako. Tällä tavoin voidaan myös määritellä etukäteisesti SVOP-varojenjaon saaja.

Yhtiöjärjestyksen määräyksen lisäksi SVOP-varojenjaon saajasta voidaan sopia osakassopimuksella. Osakassopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka osapuolina osakkeenomistajat sopivat keskinäisistä suhteistaan yhtiössä ja sen toiminnassa.⁹³ Koska osakassopimus tehdään kuitenkin ainoastaan sen solmimishetken mukaisten osakkaiden välillä, voi sen painoarvo yhtiöjärjestykseen verrattuna olla vähäisempi, sillä yhtiöjärjestys ei lähtökohtaisesti muutu osakkaiden vaihtuessaan.⁹⁴ Jos osakassopimuksella sovitaan SVOP-rahastoon tehdyn sijoituksen palauttamisesta sijoituksen tekijälle, voi riskinä olla se, että osakkaiden vaihtuessa tämä sopimus ei ole enää pätevä. Lisäksi on huomattava, että uuden osakassopimuksen tekeminen esimerkiksi osakkaiden vaihtuessa ei täytä edellytystä siitä, että sijoituksen palauttamisesta tulisi

---

⁹³ Pönkä 2008, s. 1.

⁹⁴ Yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen välisestä vertailusta kts. Kyläkallio – Ojala 2024, luku Osakassopimus, yhtiöjärjestys vai molemmat?

sopia nimenomaan jo sijoituksen tekemisen yhteydessä, jotta suosivan varojenjaon verotukselta voitaisiin välttyä.

Osakassopimuksen lisäksi varojenjaosta voidaan sopia myös vapaamuotoisemmin. Osakeyhtiölaki mahdollistaa vapaan oman pääoman jakamisen osakeomistuksista poikkeavasti, jos osakkaat ovat tästä yksimielisiä, joten nähdäkseni tämä sopiminen voidaan toteuttaa muullakin osakkaiden välisellä sopimuksella kuin osakassopimuksella. Myös Verohallinnon näkemys on se, että muukin osakkaiden välinen sopimus voi olla pätevä, kun SVOP-rahaston varoja jaetaan osakeomistuksista poikkeavasti.⁹⁵

Verohallinnon näkemyksen mukaan suunnattuun SVOP-varojenjako ei sovelleta suosivan varojenjaon verotuksen periaatteita, jos, muiden edellytysten ohella, jaettavat varat ovat peräisin vastikkeettomasta pääomansijoituksesta ja sijoitus on jo sen tekemisvaiheessa yksilöity.⁹⁶ Osakkaille voi olla selvää, että nämä ehdot täyttyvät, mutta ottaen huomioon verovelvollisen TVL 45 a §:n 1 momentin 2 kohdassa säännellyn selvittämisvelvollisuuden, asia pitää myös pystyä näyttämään todeksi veroviranomaiselle. Miten sitten voidaan näyttää se, että varat todella ovat peräisin vastikkeettomasta pääomansijoituksesta? Näytössä nähdäkseni korostuu yhtiön kirjanpidon ja yhtiöoikeudellisten dokumenttien laadinta ja esittäminen riittävällä tarkkuudella.

Ensinnäkin kirjanpidon asianmukainen järjestäminen on merkittävässä asemassa, kun sijoituksen alkuperää näytetään. Kirjanpitolaki ei nimenomaisesti ota kantaa sijoitetun vapaan oman pääoman rahastojen käsittelyyn, mutta kirjanpitolausannon *Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastojen käsittelystä kirjanpidossa* mukaan myös SVOP-rahastojen kirjanpidossa niin sanotun kirjausketjuvaatimuksen (KPL 2:6) on täyttyttävä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kirjanpito on järjestettävä siten, että SVOP-rahastoon liittyvät tapahtumat, kuten siihen tehdyt sijoitukset ja sieltä nostetut

---

⁹⁵ Verohallinto 2024 luku 6.1.

⁹⁶ Verohallinto 2024 luku 6.1.

palautukset käyvät kirjanpidosta yksityiskohtaisesti ilmi.⁹⁷ Jos kirjausketju on varojenjaon hetkellä puutteellinen eikä palautuksen kohteena olevien varojen alkuperää ei voida muutoin aukottomasti todentaa, riski verovelvolliselle epäedullisesta lopputuloksesta kasvaa.

Myös Verohallinto on ottanut kantaa SVOP-varojenjaon verotusta koskevassa ohjeessaan kirjanpidollisiin seikkoihin liittyen. Verohallinto ensinnäkin hyväksyy omassa tulkinnassaan SVOP-varojenjaon luovutuksena verotettavaksi silloin, kun pääomansijoitus on *sijoituksen tekemishetkellä* kirjattu kyseessä olevan yhtiön kirjanpitoon selkeästi omalle tililleen tai rahastoon siten, että se on mahdollisista voittovaroista tai muista sijoituksista eroteltavissa. Toisaalta Verohallinto kuitenkin lausuu ohjeessaan yksiselitteisesti, ettei sijoituksen tekemisen jälkeen tehty varojen eriyttäminen täytä selvitysvaadetta palautettavien varojen alkuperästä.⁹⁸

On mielenkiintoista, minkä vuoksi sijoituksen tekemisen jälkeen tehty eriyttäminen estäisi kategorisesti varojenjaon verottamisen luovutuksena. Kirjanpitolautakunnan lausunto asiasta selkeästi painottaa asiassa kirjausketjuvaatimuksen täyttymistä. Nähdäkseni varojen eriyttäminen sijoituksen tekemisen jälkeen ei kuitenkaan yksiselitteisesti ole kirjausketjuvaatimuksen noudattamisen esteenä. Vaikka varat eriytettäisiin jälkikäteen, kirjausketjuvaatimuksen täytyminen voidaan näyttää toteen, kunhan sijoituksen tekemisen ja sittemmin palautuksen kohteena olevat varat pystytään näyttämään erilleen muista varoista jollain muulla tavalla. Esimerkiksi mainitun Kirjanpitolautakunnan lausunnon hakemuksessa hakija esitti toimintatapana yhden rahaston sisältävät laskentakohteiden eli dimensioiden käytön, jolloin varat tosiasiallisesti voidaan näyttää erillisiksi, vaikka ne olisivat saman rahaston alla. Kirjanpitolautakunta nimenomaisesti lausui, että hakijan esittämään menettelyyn ei ole huomauttamista.⁹⁹ Näin ollen myös sijoituksen jälkeen tehty eriyttäminen voisi nähdäkseni täyttää luovutusvoiton verottamisen edellytykset.

---

⁹⁷ KILA 2036/31.1.2023, luku 2.3.

⁹⁸ Verohallinto 2024 luku 5.1.2.

⁹⁹ KILA 2036/31.1.2023 luku 2.3.

Vastikkeettoman pääomansijoituksen näyttämiseksi myös yhtiöoikeudellisten asiakirjojen, kuten varojenjakopäätöksen, asianmukainen laatiminen korostuu. Yhtiöoikeudellisten asiakirjojen laatimisessa on tärkeää ottaa huomioon se, millaista verotuskohtelua palautukselle odotetaan. Varojenjakopäätöksessä voidaan tarkentaa esimerkiksi palautuksen saajaa, palautuksen ajankohtaa tai sitä, mitä varoja jaetaan ja mistä varat ovat peräisin. Huomioimalla luovutusvoittoverotuksen edellytykset, dokumenttien laadinta voi olla ratkaiseva tekijä siinä, kun varojenjaon verotuskohtelu ratkaistaan. SVOP-varojenjaon tilanteissa on lisäksi syytä huomata, että OYL 6 §:n mukaan vapaata omaa pääomaa voidaan jakaa myös muutoin kuin yhtiökokouksen päätöksellä.

4.5 Verohallinnon ohjeistuksesta

Kuten vastaavanlaiseen osingonjakoonkin, Verohallinnon mukaan osakeomistuksista poikkeavaan SVOP-varojenjakoon sovelletaan lähtökohtaisesti niin sanottuja suosivan varojenjaon periaatteita.¹⁰⁰ Verohallinto on lisäksi antanut ohjeistusta liittyen SVOP-rahastosta tehtävän osakeomistuksista poikkeavan varojenjaon verotuskohteluun. Verohallinnon kannan mukaan osakeomistuksista poikkeavaan SVOP-varojenjakoon ei sovelleta niin sanottuja suosivan varojenjaon periaatteita varojenjaon saajan verotuksessa, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät¹⁰¹

- 1. jaettavat varat ovat peräisin vastikkeettomasta pääomansijoituksesta;*
- 2. varoja jaetaan kohdassa 1 tarkoitetun pääomansijoituksen tekijälle;*

---

¹⁰⁰ Verohallinto 2026 luku 6.1, ks. tutkielman luku 2.6.

¹⁰¹ Verohallinto 2026 luku 6.1.

3. *suunnatun varojenjaon määrä ei ylitä kohdassa 1 tarkoitetun pääomansijoituksen tekijän yhtiöön sijoittaman vastikkeettoman pääomansijoituksen määrää tai sitä, mitä siitä on aiempien varojenjakojen perusteella jäljellä;*
4. *pääomasijoitus on jo sijoituksen tekemisen yhteydessä yksilöity esimerkiksi yhtiöjärjestyksessä, osakassopimuksessa tai muussa osakkaiden välisessä sopimuksessa siten, että pääomasijoituksen alkuperä voidaan osoittaa selvästi;*
5. *pääomansijoituksen tekemisen yhteydessä sovitaan, että tilanteessa, jossa vapaan oman pääoman rahastosta jaetaan varoja, jotka ovat peräisin tietyn osakkeenomistajan tekemästä vastikkeettomasta pääomansijoituksesta, varoja ei jaeta osakeomistuksen suhteessa, vaan ne palautetaan sijoituksen tekijälle; ja*
6. *kohdassa 1 tarkoitettua pääomansijoitusta ei ole tehty sellaisissa olosuhteissa, joiden perusteella yhtiön muiden osakkaiden voitaisiin katsoa saaneen pääomansijoituksen tekijältä lahjan.*

Edellytysten täytyessä varojenjako kohdistetaan siis kokonaisuudessaan edellytyksissä mainitulle *pääomansijoituksen tekijälle*. Huomionarvoista on, että näiden edellytysten täyttymisellä ratkaistaan ainoastaan varojenjaon kohdistaminen oikealle verovelvolliselle. Selvyyden vuoksi edelleen on todettava, että tulon kohdistamisesta erillinen kysymys on varojenjaon varsinainen verokohtelu luovutuksena tai osinkotulona tämän tutkielman luvussa 3 käsiteltyjen periaatteiden valossa. Tätä pohdintaa voidaan käydä vasta siinä vaiheessa, kun tiedetään, kenelle verovelvolliselle SVOP-varojenjako tulee kohdistaa.

Verohallinnon ohjeistuksen edellytykset voidaan nähdäkseni jakaa kahteen ryhmään. Ensimmäiset kolme edellytystä (1–3) voidaan nähdä olevan lähinnä selventäviä seikkoja tilanteiden verotukseen ja ne näyttäisivät pohjautuvan varsin vahvasti SVOP-varojenjaon verotusta käsitteleviin lainkohtiin, TVL 45 a §:n sekä TVL 46 a §:n. Toisaalta jälkimmäiset kolme (4–6) ovat luonteeltaan spesifimpiä ja pyrkivät nähdäkseni määrittelemään tarkemmin osakeomistuksista poikkeavan SVOP-varojenjaon verotuskohtelua.

Edelleen voidaan todeta, että jälkimmäiset kolme edellytystä rakentuvat niin sanotun palautusajatuksen ympärille. Luovutusvoiton verotuksen peruseriaate on, että ainoastaan luovutuksesta saatu voitto on verotuksen kohteena¹⁰², ja nämä edellytykset nähdäkseni tukevat tuota periaatetta. Pääomansijoituksen alkuperä on pystyttävä näyttämään toteen, jotta varojenjaon saajan saamassa tulossa ei ole kyse jonkun muun osakkaan tekemästä sijoituksesta. Toisaalta jos alkuperäinen sijoitus olisi tehty olosuhteissa, jossa muut osakkaat saavat lahjan pääomansijoituksen tekijältä, kyse ei olisi yhtiön rahoittamisesta liiketaloudellisessa mielessä, jolloin osinko- ja / tai lahjaverotus olisi hyvin todennäköisesti oikeudenmukaista.

Verohallinnon näkemystä osakeomistuksista poikkeavan SVOP-varojenjaon kohdistamisesta verotuksessa ei tulisi kuitenkaan pitää annettuna tosiasiana, vaan enemmänkin yhtenä mahdollisuutena tilanteen verotuskohtelulle. Se, että osakeomistuksista poikkeavan SVOP-varojenjaon verotuskohtelusta ei ole säädetty laissa eikä tilanteista ole suoraan sovellettavissa olevaa oikeuskäytäntöä, vain korostaa Verohallinnon ohjeistuksen asemaa sallittuna oikeuslähteenä. Verohallinnon ohjeistuksesta löytyviä edellytyksiä suunnatun varojenjaon soveltumiseen ei ole perusteltu soveltuvalla lainkohdalla tai oikeustapauksella. Näin ollen SVOP-varojenjaon verotustilanteen lopullinen ratkaisu voi olla Verohallinnon ohjeessa esitetystä erilainen, mikäli tapaus etenee esimerkiksi tuomioistuimen ratkaistavaksi.¹⁰³

---

¹⁰² Nykänen – Rabinä 2013, s. 64.

¹⁰³ Ks. Verohallinnon ohjeista lähteenä tämän tutkielman luku 1.3.

5 SVOP-VAROJENJAON VEROTUKSEN ERITYISKYSYMYKSIÄ

5.1 Milloin SVOP-sijoitus on verotuksessa lahja?

5.1.1 Yleistä

Verohallinnon näkemyksen mukaan muiden edellytysten ohella suunnatun SVOP-varojenjaon periaatteita sovelletaan, kun voidaan katsoa, että pääomansijoitusta tehtäessä muut osakkaat eivät ole saaneet pääomansijoituksen tekijältä lahjaa. Edellytys on varsin mielenkiintoinen, sillä Verohallinnon ohjeistuksessa asiaa ei juuri avata. Jää siis varsin epäselväksi, millaisissa tilanteissa pääomansijoituksen tekijän katsotaan verotuksessa antavan lahjan muille osakkaille. Yleensä on tosin selvää, että TVL 45 a §:ssa tarkoitettu pääomansijoitus tuskin voi samanaikaisesti olla muille osakkaille annettu lahja, eli myös lainsäädännön voidaan nähdä tukevan tätä periaatetta. Lisäksi oikeuskirjallisuudessa on todettu, että osakeomistusten suhteessa tehdyistä osakevastikkeettomasta sijoituksista ei voi muodostua lahjaa yhtiölle eikä osakkaille, mutta muussa kuin osakeomistusten suhteessa tehdyn sijoituksen osalta tilanne voi olla toinen.¹⁰⁴

5.1.2 Lahjan yleiset tunnusmerkit verotuksessa

Lahjan käsitettä ei ole määritetty verolainsäädännössä. Koska lahja käsitteenä on syntynyt yksityisoikeudessa, josta se on siirtynyt vero-oikeuteen, on aiheellista olettaa, että se olisi samansisältöinen niin siviili- kuin vero-oikeudessakin. Yleensä lahjan käsitteen sisältö vaihtelee eri yhteyksissä, mutta lahjan tunnusmerkkeinä on yleisesti pidetty seuraavia:¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ Vehkakoski 2019, s. 197.

¹⁰⁵ Puronen 2015, s. 26–27.

1. varallisuutta siirtyy vastikkeetta henkilöltä toiselle
2. varallisuuden luovutuksen seurauksena antajan varallisuus vähenee ja vastaanottajan varallisuus lisääntyy
3. luovutustoimi on vapaaehtoinen
4. luovutukseen sisältyy lahjoittamistahto (*animus donandi*).

Jotta suoritusta voidaan pitää lahjana, varallisuuden tulisi siis ensinnäkin siirtyä *vastikkeetta* sekä *henkilöltä toiselle*. Kun SVOP-rahastoon tehdään vastikkeeton pääomansijoitus, on kyseessä osakkaan ja yhtiön välinen oikeustoimi. Yhtiö siis vastaanottaa osakkaan sijoituksen, jonka jälkeen varat siirtyvät yhtiön haltuun. Vastikkeetonta SVOP-sijoitusta ei Villan mukaan voida kuitenkaan osakeyhtiöoikeudellisesti merkitä sen tekijän tai kenenkään muun tahon hyväksi. Näin ollen yhtiöön tehty sijoitus lisää yhtiön varallisuutta ja tulee *välillisesti* myös muiden osakkeenomistajien hyväksi vaikuttamalla osakkeenomistajan omistaman osakkeen arvoon.¹⁰⁶ Näin ollen vastikkeettoman pääomansijoituksen tapauksessa varallisuutta voidaan ajatella siirtyvän henkilöltä toiselle, sillä yhtiöön tehdyn sijoituksen seurauksena muiden osakkaiden varallisuus kasvaa osakkeiden arvonnousun seurauksena. Koska lahjan tunnusmerkkinä on lisäksi se, että se tapahtuu vastikkeetta, esimerkiksi SVOP-rahastoon tehtävän sijoituksen vastineeksi saadut kohdeyhtiön osakkeet voisivat aiheuttaa sen, että kyseessä ei olisi lahja.

Tästä johtuen voidaan myös ajatella, että vastikkeettoman pääomansijoituksen tekijän varallisuus vähenee sijoituksen tekemisen seurauksena sijoituksen kohteena olevien varojen siirtyessä yhtiölle. Toisaalta muiden osakkaiden varallisuus lisääntyy, kun sijoituksen vastaanottaneen yhtiön osakkeen arvo kasvaa sijoituksen tekemisen seurauksena.

---

¹⁰⁶ Villa 2010, s. 343.

On kuitenkin huomattava, että sijoituksen tekemisen yhteydessä otettava palautusehto voi vaikuttaa siihen onko tilanteessa kyse lahjasta. Jos sijoituksen tekemisen yhteydessä sovitaan, että sijoitus tullaan palauttamaan sen tekijälle, on nähdäkseni epätodennäköistä, että varat siirtyisivät sillä tavalla yhtiön hyväksi, että sijoituksen tekijän varallisuusasema heikkenee ja muiden osakkeenomistajien varallisuus karttuu, jolloin olosuhteita voitaisiin pitää sellaisina, että pääomansijoituksen tekijä on antanut muille osakkaille lahjan. On esitetty, että sijoitukseen otetulla palautusehdolla voidaan varmistaa se, ettei sijoitusta pidetä lahjana.¹⁰⁷

Toisaalta lahjan edellytyksenä on pidetty luovutustoimen vapaaehtoisuutta sekä sitä, että luovutukseen sisältyy lahjoittamistahto. Toimen vapaaehtoisuuden osalta on SVOP-sijoitusten osalta selvää, että ne tapahtuvat lähestulkoon aina vapaaehtoisesti. Tilanteita, joissa SVOP-sijoituksen tekeminen olisi johonkin lakiin perustuva velvollisuus, tuskin on. Lahjoittamistahdon osalta tilanne voi olla mutkikkaampi. Ossan mukaan lahjan antajalla ei tulisi olla omaa intressiä lahjan antamisessa, vaan selvä lahjoitustarkoitus, jotta suoritusta voitaisiin pitää lahjana.¹⁰⁸

Yleensä yhtiöön tehtyjen sijoitusten taustalla on halu olla yhtiön toiminnassa ainakin jollain tasolla mukana, jolloin tilannetta ei täysin voitaisi pitää lahjoitustarkoituksen alaisuudessa olevana. Toisaalta tilanne, jossa yhtiöön tehtäisiin vastikkeeton sijoitus, joka ei sisällä palautusehtoa, voisi vaikuttaa siltä, että lahjoitustarkoitus on olemassa, varsinkin jos sijoituksen tekijällä ei ole muuta yhteyttä (esimerkiksi osakkuus tai työntekijäisyys) käsillä olevaan yhtiöön.

---

¹⁰⁷ Nykänen 2024 b, s. 23.

¹⁰⁸ Ossa 2012, 3. OMAISUUDEN LAHJOITTAMINEN JA LAHJAVEROTUS - 3.1 Lahjan käsite - 3.1.1 Lahjan tunnusmerkit

5.1.3 Lahja yhtiölle vai osakkaille?

Edelleen lahjan olosuhteiden muodostumisessa voidaan pohtia, voiko lahja muodostua SVOP-rahastoon sijoittaessa osakkaiden sijaan myös kohdeyhtiölle. Kohdeyhtiön saama lahja on lahja myös muille osakkaille, joskin välillisesti. Pääsääntö SVOP-rahastoon ja yhtiöön muutenkin tehtyjen sijoitusten osalta on, että ne eivät EVL 6.1.2 §:n nojalla ole yhtiölle veronalaista tuloa. Selvää on oikeuskirjallisuuden perusteella, että ainakaan yhtiön osakkeenomistajien osakeomistusten suhteessa tehdyt sijoitukset SVOP-rahastoon eivät voi muodostaa yhtiölle veronalaista lahjaa.¹⁰⁹ Vastaava tulkinta on nähdäkseen luettavissa myös Verohallinnon ohjeistuksesta, jossa käsitellään TVL 45 a §:ssa tarkoitetun pääomansijoituksen luonteen arviointia ainoastaan tilanteessa, jossa sijoituksen on tehnyt muu taho kuin yhtiön osakkeenomistaja.¹¹⁰

Oikeuskäytännössä on katsottu, että yhtiö voi saada verotuksessa lahjan. Kyseiset tapaukset liittyvät lähinnä tilanteisiin, joissa osakkaat ovat siirtäneet omaisuutta käypää arvoa alempaan hintaan yhtiölle.¹¹¹ Näin ollen yhtiön verottaminen lahjasta voisi ainakin periaatteessa tulla kyseeseen. On kuitenkin huomattava, että puheena oleva oikeuskäytäntö on jo verrattain vanhaa, joten ratkaisujen painoarvo lienee vähentynyt ajan myötä. Lähtökohtaisesti ratkaisujen prejudikaattiarvo verotuksessa on suurimmillaan, kun ratkaisu on tuore.¹¹²

Sen todennäköisyys, että yhtiön vapaan oman pääoman rahastoon tehty sijoitus katsoitaisiin yhtiön saamaksi lahjaksi verotuksessa, lienee kuitenkin käytännössä vähäinen. Tilanteesta ei ole nimenomaista oikeuskäytäntöä ja on usein johdonmukaista, että yhtiöön lahjoittamistarkoituksessa tehty sijoitus katsotaan yhtiön sijaan sen

---

¹⁰⁹ Andersson 2014, s. 162.

¹¹⁰ Verohallinto 2024 luku 5.1.1.

¹¹¹ Immonen – Ossa – Villa 2014, 85. Ks. KHO 1980 II 623, KHO 1987 B 631 sekä KHO 1983 taltio 2492.

¹¹² Niskakangas – Knuutinen 2025, Ennakkopäätökset – Vanhat päätökset.

osakkaiden saamaksi lahjaksi. Lisäksi lahjoittamistarkoituksessa tehty sijoitus voidaan mieltää verotuksessa lahjan sijaan yhtiön saamaksi avustukseksi.¹¹³

5.1.4 Lähipiiritilanteet

Lähipiirin (esimerkiksi perheenjäsenten ja muiden läheisten) välisissä suorituksissa lahjoitustarkoitus on todennäköisempi kuin toisistaan riippumattomien osapuolten välisissä oikeustoimissa. Esimerkiksi vanhemmat voivat haluta siirtää varoja lapsilleen SVOP-rahastosijoitusta hyödyntämällä jo ennen perintöä perhepiirin sisällä, jolloin on riski siitä, että verotuksessa katsotaan kyseessä olevan tilanne, jossa annetaan lahja.¹¹⁴

Toisaalta jos suoritus perustuu puhtaasti liikesuhteisiin, lahjoitustarkoitusta ei mitään todennäköisemmin ole.¹¹⁵ Näin ollen yksinään se seikka, että SVOP-sijoitus tehdään perheyhtiöön, ei kategorisesti voi johtaa siihen, että sijoittaja on antanut muille osakkaille lahjan. Arvioinnin olisi nähdäkseni myös perheyhtiötilanteissa perustuttava yleisiin lahjan olosuhteiden periaatteisiin. Esimerkiksi osakeomistuksista poikkeava mutta palautusehdon sisältävän SVOP-sijoituksen ei pitäisi edes perheyhtiötilanteessa muodostaa olosuhteita, joissa muut osakkaat ovat saaneet sijoituksen tekijältä lahjan.

On kuitenkin selvää, että koska perhe- ja lähipiiritilanteissa lahjoitustarkoitus on todennäköisempi kuin muissa yhteyksissä, näissä tilanteissa yhtiön ja osakkaiden on erityisen tärkeää dokumentoida eri toimenpiteet tarkoin. Jos sijoituksen luonteesta jää epäselvyyttä veroviranomaisen kanssa käytävässä dialogissa, kasvaa riski sille, että verotuksessa katsotaan olosuhteiden olevan sellaiset, että kyse on lahjasta, ja järjestelyyn sovelletaan suosivan varojenjaon verotusperiaatteita.

---

¹¹³ Vehkakoski 2019, s. 197–198.

¹¹⁴ Ks. esim. peiteltyyn osingonjakoon liittyvä KHO 2020:23.

¹¹⁵ Ks. Immonen – Ossa - Villa 2014, s. 86.

5.1.5 Lahjan muotovaatimuksista

Lahjan yleisten tunnusmerkkien ohella on oleellista huomata, että toisin kuin kiinteän omaisuuden siirtyessä lahjana, irtaimen omaisuuden lahjoittamisessa ei vaadita erityistä muotoa, jotta lahja syntyy.¹¹⁶ Useimmissa tapauksissa SVOP-rahastoon tehtävät pääomansijoitukset ovat irtainta omaisuutta, kuten rahaa. Näin ollen ainakaan irtaimen omaisuuden tapauksessa lahjan muotovaatimukset eivät ole esteenä sille, etteikö SVOP-rahastoon tehtävää vastikkeetonta pääomansijoitusta voisi pitää lahjana.

Kuitenkin on mahdollista, että SVOP-rahastoon tehtävä sijoitus olisi esimerkiksi kiinteää omaisuutta, kuten kiinteistö, jolloin kiinteistön omistusoikeuden siirtoa koskevien edellytysten olisi täytyttävä sijoituksen tekemisen yhteydessä¹¹⁷. Tällöin kiinteistön luovutukseen liittyvät rekisteröinti- ja muut toimenpiteet tulevat tehtäväksi joka tapauksessa. Jos kiinteistön omistusoikeuden siirtoa koskevia toimenpiteitä ei tehtäisi, heräisi kysymys, onko kiinteistö tosiasiallisesti vaihtanut omistajaa. Kiinteistön sijoituksen osalta on huomioitava myös varainsiirtoveroseuraamukset, jos omaisuus siirtyy varainsiirtoverolaissa (931/1996) tarkoitetulla tavalla vastikkeellisesti.

On kuitenkin painotettava, että lahjan mahdolliset muotovaatimukset tuskin voivat kategorisesti estää tilanteen olevan sellainen, että siinä katsotaan osakkaiden saaneen sijoituksen tekijältä lahjan. Nähdäkseni lahjan muotovaatimusta koskevia periaatteita voidaan kuitenkin yleisemmällä tasolla käyttää tukena sen arvioinnissa, onko kyse todella lahjasta.

Yhteenvetona lahjan olosuhteista voitaisiin todeta, että ne eivät ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Toisin kuin vastikkeetonta pääomansijoitusta, varojenjaon saajaa sekä varojenjaon määrää koskevat Verohallinnon ohjeen mukaiset periaatteet, lahjan

---

¹¹⁶ Puronen 2015, s. 27.

¹¹⁷ Kiinteistön lahja on tehtävä Maakaaren (540/1995) 1 luvun 2 pykälän edellytyksiä noudattaen.

olosuhteiden edellytys ei pohjautu SVOP-varojenjaon verotussääntelystä, vaan yleisistä sijoittajan, yhtiön ja muiden osakkaiden välisten suhteiden arvioinnista sijoituksen tekemishetkellä. Tulkinta-apuna lienee syytä käyttää yleisiä siviili- ja vero-oikeudellisia lahjan käsitteen määrittelyn seikkoja. Voidaan myös sanoa, että edellytykset suunnatun varojenjaon verotuskäsittelylle ovat osittain päällekkäiset. Esimerkiksi jos sijoituksen tekemisen yhteydessä sovitaan sen palauttamisesta, olisi yllättävää, jos verotuksessa katsottaisiin tässä tilanteessa muiden osakkaiden saaneen ovat saaneet sijoituksen tekijältä lahjan.

Lisäksi on todettava, että riski sille, että verotuksessa katsottaisiin lahjan olosuhteiden olevan voimassa, on korostunut tapauksissa, kun SVOP-rahastosijoituksia tehdään perheyhtiössä tai muuten siten, että toimet tapahtuvat lähipiirissä. Näissä tilanteissa sijoituksen yksilöiminen, yhtiöoikeudellisten dokumenttien laadinta, yhtiön kirjanpidon hoitaminen sekä Verohallinnolle luovutusvoittoverotuksen edellytyksen täyttymisestä annettava selvitys ovat asioita, joiden huolellinen hoitaminen korostuu, jos SVOP-varojenjakoa halutaan saada luovutusvoittoverotuksen alle sekä kohdistettua tietyille verovelvolliselle.

5.2 Muulle kuin osakkaalle tehtävän varojenjaon verotuksen ongelmakohdat

SVOP-rahastoon voidaan tehdä vastikkeellisten sijoitusten lisäksi myös vastikkeettomia sijoituksia. Vastikkeettomien sijoitusten yhtiöoikeudellista luonnetta on tarkasteltu tämän tutkielman luvussa 2. Verotuksessa vastikkeettoman SVOP-sijoituksen palauttaminen ei useinkaan aiheuta tulkintatilanteita, jos palautuksen saaja on yhtiön osakkeenomistaja vielä varojen palauttamishetkelläkin. Vastikkeettoman sijoituksen määrä voidaan näissä tilanteissa lukea osaksi osakkeiden hankintamenoa ja näin ollen myös vastikkeettoman

sijoituksen osuus on vähennettävissä osakkaan verotuksessa, jos sijoitus palautetaan luovutusvoittoverotuksen piirissä.¹¹⁸

Toisaalta vastikkeettoman sijoituksen tekijä voi kuitenkin olla muukin taho kuin yhtiön osakkeenomistaja, kuten esimerkiksi osakkeenomistajan lähipiiriin kuuluva taho tai liikekumppani. Lisäksi palautuksen voi saada myös yhtiön entinen osakkeenomistaja, joka on luopunut osakkeistaan mutta pidättänyt itsellään oikeuden aiemmin tekemäänsä SVOP-sijoitukseen. Tällaisen SVOP-sijoituksen palauttamisen verotuskohtelu näyttäisi eroavan tilanteesta, jossa palautuksen saajana on yhtiön osakas. Verohallinnon näkemyksen mukaan taholla, joka ei varojenjaon palautushetkellä omista kohdeyhtiön osakkeita, ei ole hankintamenoa, jota voitaisiin luovutusvoiton verotuskäsittelyssä vähentää luovutushinnasta.¹¹⁹

Näissä tilanteissa varojenjaon määrä katsottaneen kokonaisuudessaan varojenjaon saajan veronalaiseksi pääomatuloksi, mikäli luovutusvoittoverotuksen edellytykset täyttyvät. Jos jokin edellytyksistä ei täyty, varojenjako verotetaan pääsäännön mukaisesti osinkotulona. Koska varojenjaon saaja ei varojenjaon hetkellä omista kohdeyhtiön osakkeita, hänen verotuksessaan ei myöskään voida laskea osakkeen matemaattista arvon vuotuista tuottoa eikä näin ollen osinkotulona verotettavaa varojenjako voida katsoa osaksikaan pääomatuloksi.¹²⁰

Yhtiön entisen osakkaan tapauksessa kuvattu verotuskäsittely voidaan nähdä oikeudenmukaiseksi, ainakin jos hän on luopunut kohdeyhtiön osakkeista vastikkeellisesti. Tällöin hän on usein saanut vähentää aiemmin tekemänsä SVOP-sijoituksen luovutusvoittoverotuksessaan.¹²¹ Saman menon vähentäminen kahteen

---

¹¹⁸ Vehkakoski 2019, s. 202.

¹¹⁹ Verohallinto 2024, luku 6.1.

¹²⁰ Nykänen 2024 b, 22. Kts. osinkotulon verokohtelusta tämän tutkielman luku 3.1.

¹²¹ Ks. Mattila 2017, s. 16.

kertaan ei tukisi verojärjestelmämme nettoverotuksen periaatetta, joten Verohallinnon näkemyksen voidaan ainakin tässä tilanteessa nähdä olevan johdonmukainen.¹²²

Toisaalta osakas on voinut luovuttaa kohdeyhtiön osakkeet vastikkeellisesti, mutta pidättänyt itsellään oikeuden SVOP-rahastoon tehtyyn sijoitukseen. Tällöin osakkaan luovutusvoittoverotuksessa on voitu vähentää hankintameno-olettama.¹²³ Kun SVOP-sijoitus palautetaan osakkeista jo luopuneelle taholle, SVOP-sijoitusta ei vielä ole vähennetty verovelvollisen hyväksi. On tulkinnanvaraista, tulisiko SVOP-sijoituksen osuuden olla vähennyskelpoinen SVOP-varojenjaon määrästä näissä tilanteissa. Yhtäältä voidaan ajatella, että sijoitus on jo luettu verovelvollisen hyväksi luovutusvoittoverotuksen laskennan yhteydessä, kun SVOP-sijoituksen sisältävää osakkeiden hankintamenoa on verrattu hankintameno-olettaman suuruuteen, ja toisaalta voidaan esittää, että meno on yhä tosiasiallisesti vähentämättä.

Edelleen yhtiön osakas voi luopua kohdeyhtiön osakkeista myös vastikeetta ja pidättää itsellään oikeuden SVOP-rahastosta maksettavaan palautukseen. Näissä tilanteissa on selvää, että osakkeiden hankintamenoa tai SVOP-rahastoon tehtyä sijoitusta ei ole osaksikaan vähennetty hänen verotuksessaan. Sama pätee yhtiön ulkopuolisiin tahoihin, jotka ovat tehneet vastikkeettoman SVOP-sijoituksen yhtiöön, mutteivat omista kohdeyhtiön osakkeita varojenjaon hetkellä.

Voisi siis olla luontevaa, että SVOP-sijoitus olisi vähennettävissä varojenjaon määrästä myös tilanteissa, joissa varojenjaon saajana on yhtiön entinen osakas tai ulkopuolinen taho. Jos varojenjako katsotaan kokonaisuudessaan varojenjaon saajan tuloksi, tullaan mielenkiintoiseen tilanteeseen taloudellisesti. Verovelvollisen varallisuusaseman ei voida katsoa parantuneen palautuksen seurauksena, sillä hän on ainoastaan saanut aiemman sijoituksensa takaisin. Silti Verohallinnon näkemyksen mukaan varojenjako olisi

---

¹²² Niskakangas – Knuutinen 2025, 13 Pääomatuloista tehtävät vähennykset ja alijäämähyvyys, luonnolliset vähennykset, nettoverotuksen periaate.

¹²³ Kts. luovutusvoiton verotuksesta tämän tutkielman luku 3.3.

katsottava kokonaisuudessaan varojenjaon saajan tuloksi hankintamenon puuttuessa.¹²⁴ Verotuskohtelun voidaan nähdä kuitenkin olevan TVL 46 a §:n sanamuodon mukainen, jonka mukaan varojenjaosta vähennetään nimenomaan osakkeen hankintameno tai osa siitä, jos varojenjaon määrä on osakkeen hankintamenon määrää pienempi.

Vaikuttaa siltä, että TVL 46 a §:n sanamuotoa laadittaessa ei ole otettu huomioon edellä kuvattua skenaariota.¹²⁵ Yleiset nettoverotuksen ja osakkeen luovutusvoiton laskennan periaatteet huomioiden, tilanteen verokohtelun voidaan nähdä olevan varsin epäjohdonmukainen. Yleensä verovelvollisen yhtiöön tekemät sijoitukset on luettava hankintamenon osaksi luovutusvoiton laskennassa.¹²⁶ Olisi luontevaa, että sijoitukset voitaisiin vähentää vastaavasti varojenjaon määrästä, vaikkei varojenjaon saaja olekaan varojenjakohetkellä yhtiön osakas. TVL 45 a §:n sanamuotokin mahdollistaisi tällaisen verotuskäsittelyn, sillä lainkohdassa ei edellytetä varojenjaon saajan olevan yhtiön osakas.¹²⁷

Vaikka muun tahon kuin osakkaan tekemä vastikkeeton SVOP-sijoitus ei ole Verohallinnon näkemyksen mukaan vähennettävissä varojenjaon määrästä luovutusvoittoverotuksessa, voidaan argumentoida, että tuo sijoitus voitaisiin vähentää sijoittajan verotuksessa myös muutoin. TVL 54.1 §:n mukaan verovelvollisella on oikeus vähentää pääomatuloistaan niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneet menot, jollaiseksi myös SVOP-sijoitus voitaisiin mahdollisesti mieltää. Vähennyksen saaminen on kuitenkin epävarmaa tässäkin tilanteessa ja se todennäköisesti edellyttäisi vähennysvaatimuksen tekemistä jo maksuvuoden verotuksessa¹²⁸ ja sitä, että sijoitus olisi katsottu kohdeyhtiön saamaksi veronalaiseksi tuloksi.¹²⁹

---

¹²⁴ Verohallinto 2024, luku 6.1.

¹²⁵ Ks. Nykänen 2024 b, s. 22.

¹²⁶ Nykänen – Rabinä 2013, s. 82.

¹²⁷ Säännöksen sanamuodossa puhutaan ainoastaan *verovelvolliselle* tehtävästä palautuksesta.

¹²⁸ TVL:n mukaisessa verotuksessa menot vähennetään lähtökohtaisesti niiden maksuvuoden verotuksessa (TVL 113 §).

¹²⁹ Vehkakoski 2019, s. 202.

Verotuskäsittelyn ollessa osin epäjohdonmukainen muun kuin osakastahon saadessa varojenjaon, herää kysymys, voidaanko tällaiselta epäselvyydeltä välttyä toteuttamalla järjestely vaihtoehtoisella tavalla. Tilanteissa voitaisiin esimerkiksi välttää osakevastikkeettomia sijoitusten tekemistä yhtiöön. Toisaalta voisi olla hyödyllistä välttää tilanteita, joissa SVOP-varojenjakoa tehdään henkilölle, joka ei varojenjaon hetkellä omista kohdeyhtiön osakkeita. Sijoittajille voidaan myöntää osakkeita vastineeksi sijoituksistaan, jolloin verotuksessa vähennyskelpoinen hankintameno syntyy. Mikäli yhtiön on tarve saada eriäviä oikeuksia eri osakkeille ja tätä kautta eri tahoille, on osakkeet mahdollista eriyttää eri osakesarjoihin.¹³⁰

---

¹³⁰ Ks. Villa 2008, s. 5.

6 YHTEENVETOA

SVOP-varojenjako on oma tulotyyppinsä, jonka kohdistamisesta verotuksessa ei ole erityistä lainsäädäntöä. Kohdistamiskorjaus lienee tehtävä TVL:n yleiset tulon kohdistamiseen liittyvät säännökset huomioiden, kuitenkin unohtamatta tulotyyppin luonnetta osakeyhtiöstä tehtävänä varojenjaon muotona. TVL 9.1 §:n ja TVL 29.1 §:n sanamuodot huomioiden, SVOP-varojenjako olisi lähtökohtaisesti kohdistettava verotuksessa sille, joka varojenjaon saa. Lähtökohta on myös oikeuskirjallisuuden perusteella, että veronalaista voi olla vain se tulo, jonka verovelvollinen on tosiasiansa saanut.¹³¹

Toisaalta SVOP-varojenjaon kohdistamisen arvioinnissa voidaan tulkinta-apuna käyttää osinkotulon kohdistamisen periaatteita. Tutkielmassa käsitellyn mukaisesti osinkotulo kohdistuu verotuksessa sille, jolla siihen on oikeus, joskin tämä oikeus voidaan siirtää henkilöltä toiselle tai se voidaan pidättää osakkeiden luovutustilanteessa. Nähdäkseni oikeuskirjallisuuden ja oikeuskäytännön perusteella voidaan todeta, että SVOP-varojenjaon verotus olisi osinkotulon tapaan kohdistettava verotuksessa sille, jolla siihen on oikeus. Sen määrittämiseksi, kenellä on oikeus SVOP-varojenjaon kohteena olevaan tuloon, on huomioitava varojenjaon olosuhteet. Jos varojenjaossa on aidosti kyse aiemmin tehdyn sijoituksen palauttamisesta, olisi luonnollista, että varojenjako tulisi kohdistaa verotuksessa tälle taholle.

Koska osakeyhtiölain lähtökohta on, että osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet, yhtiöstä tehtävä varojenjako tehdään lähtökohtaisesti eri osakkaille heidän omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa. Edelleen OYL 13:6.4 §:n mukaan yhtiön vapaata omaa pääomaa voidaan kuitenkin jakaa myös muussa kuin osakeomistusten mukaisessa suhteessa, jos osakkaat ovat tästä yksimielisiä. Verotuskohtelun olisi luontevaa seurata yhtiölainsäädäntöä siinä, että osakkaiden sopiessa varojenjaosta osakeomistuksista

---

¹³¹ Nykänen – Nieminen 2021, III OSA Tulon veronalaisuus ja tulosta tehtävät vähennykset - 1 luku Yleiset säännökset - TVL 29 § Tulokäsité ja tulolajit - 1 momentti - Tulokäsitteen rajanvetotilanteita.

poikkeavalla tavalla, verotus kohdistuisi ainoastaan varojenjaon saaneelle. Koska kuitenkin verojärjestelmämme peruseriaate on, että ”uuden” tulon, kuten yhtiöstä saadun voiton, on kuuluttava verotuksen piiriin¹³², SVOP-varojenjaon verotuksen kohdistamisongelman ratkaisu suoraan yhtiöoikeuden periaatteisiin pohjautuen olisi nähdäkseni liian suoraviivaista.

Oikeuskirjallisuudessa esitetyn valossa SVOP-varojenjaon kohdistumisessa olennaista on varojenjaosta sopiminen etukäteen jo SVOP-rahastoon tehtävän pääomansijoituksen yhteydessä. Samanlaisen kannan esittää myös Verohallinto ohjeistuksessaan. Varojenjaosta on sovittava jo sijoituksen tekemisvaiheessa, sillä myöhemmin asiasta sovittaessa tilanteen voidaan nähdä olevan se, että osakas luopuu osuudestaan tuloon. Sopiminen voidaan toteuttaa yhtiöjärjestyksen määräyksellä, osakassopimuksessa tai muulla osakkaiden välisellä sopimuksella. Jos sijoituksen palauttamisesta on sovittu tehokkaasti, verotus kohdistuu ainoastaan varojenjaon saaneelle taholle. Jos osakkaan tai osakkaiden katsotaan luopuneen osuudestaan tuloon, tilanteeseen sovelletaan suosivan varojenjaon periaatteita.

Lisäksi on pystyttävä näyttämään, että varojenjaon kohteena oleva tulo on peräisin vastikkeettomasta pääomansijoituksesta, jonka varojenjaon saaja on tehnyt. Jos sijoituksen alkuperä on epäselvä, jää riski siitä, että varojenjaossa katsotaan olevan kyse voitonjaosta ja näin ollen varojenjako sovelletaan suosivan varojenjaon periaatteita. Näytössä korostuu huolellinen kirjanpidon ja muiden asiakirjojen laadinta ja dokumentointi.

Verohallinnon ohjeistus asiasta on yksityiskohtainen ja sisältää edellytykset, joiden on Verohallinnon näkemyksen mukaan täyttyttävä, jotta varojenjaon voidaan katsoa kohdistuvan ainoastaan sen tosiasialliselle saajalle. Verohallinnon ohjeet ovat

---

¹³² Nykänen – Nieminen 2021, III OSA Tulon veronalaisuus ja tulosta tehtävät vähennykset - 1 luku Yleiset säännökset - TVL 29 § Tulokäsité ja tulolajit - 1 momentti - Tuloverotuksen laajuusongelman ratkaisemisen lähtökohdat.

luonteeltaan sallittuja oikeuslähteitä. Näin ollen verotustapauksen ratkaisu tulisi tehdä ensisijaisesti muita oikeuslähteitä käyttäen. On kuitenkin sanottava, että Verohallinnon ohjeistuksessa esitetyt periaatteet näyttäisivät suurilta osin pohjautuvan relevanttiin lainsäädäntöön ja oikeustapauksiin, joten voi olla hyödyllistä käyttää Verohallinnon ohjeistusta nyrkkisääntönä siinä, miten tilanteiden verotuskohtelu on ratkaistava.

Lainsäädännöllinen tilanne osakeomistuksista poikkeavan SVOP-varojenjaon verotuksen kohdistamisen osalta on joka tapauksessa haastava. Nykytila pohjautuu osinkotulon verotuksen yhteydessä syntyneisiin periaatteisiin, joista ei ole säädetty laissa. Koska verotuksen tulee perustua lakiin, on selvää, että SVOP-varojenjaon verosääntelyä olisi selkeytettävä. Verotuksen kohdistamisesta osakeomistuksista poikkeavassa jakotilanteessa voisi olla hyödyllistä säätää erikseen. Koska SVOP-rahasto on osakeyhtiöiden rahoittamismuotona yhä yleisempi, verotukselliset tulkintatilanteet saattavat lisääntyä lähivuosina.

Lisäksi SVOP-rahaston varojenjaossa saadun veronalaisen tulon määrän laskenta on joissain tilanteissa epäselvä. Varojenjaon saajan ollessa yhtiön entinen osakas tai yhtiön ulkopuolinen taho, veronalaisen tulon määrän ei nähdäkseni tulisi erota tilanteesta, jossa yhtiön osakas on varojenjaon saajana. Verojärjestelmämme perustuu nettoverotukseen¹³³, jossa vain verovelvollisen saaman omaisuudenlisäyksen tulisi kuulua verotuksen piiriin. Lainsäädännön selkeyttämiseksi voisi siis olla tarvetta varojenjaossa saadun veronalaisen tulon määrittämiseksi, erityisesti silloin, kun varojenjakoa katsotaan saajansa verotuksessa luovutusvoittoverotuksen alaiseksi.

Kaiken kaikkiaan on sanottava, että SVOP-rahasto on parhaimmillaan käyttökelpoinen ja joustava työkalu osakeyhtiön rahoittamisen ja myös varojen jakamisen kannalta. Rahaston varojenjaon verotusperiaatteet ovat suurimmilta osin selkeät, mutta muutamat

---

¹³³ Niskakangas – Knuutinen 2025, 12 Ansiotulosta tehtävät vähennykset – Luonnolliset vähennykset – Keskeiset periaatteet – Verotuksen kohteena nettotulot.

lainsäädännölliset viilaukset eivät olisi pahitteeksi. Jää nähtäväksi, selkeytetäänkö verotuksellisia ongelmakohtia lainsäädäntömuutoksilla tulevaisuudessa.